

"Nici un fost deținut politic nu și-a făcut dreptate pentru lumina furată, tinerețea pierdută, sănătatea distrusă".

Radu Ciuceanu, Ședința C.P.U.N., februarie 1990

Lumea românească

Gazetă bilunară

Anul II (19) -1997
noiembrie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Preț: 1000 lei

acum

Editorial

AFDPR - Instituție fundamentală sau cimitir în devenire? (II)

Întotdeauna am considerat că răscrucea vremurilor și de cele mai multe ori vântul le împrăstie haotic. De aceea, când mă opresc asupra unui moment ce l-am trăit aievea, fac apel degrabă la acele instantanee ce nu se mai pot șterge de pe retină, indiferent de câte imagini s-au suprapus ulterior. Și cât de aproape mă simt și acum de clipa când, în 23 decembrie 1989, într-o sâmbătă, în holul Muzeului București, o mână de foști locatari ai fostelor temnițe comuniste îndrăzneau să se privească ochi în ochi, să-și întindă mâinile, sufletul și mai ales să-și schimbe adresele, telefoanele... fără teama de a fi identificați, urmăriți și chemați în faimosul sediu din Beldiman (Securitatea Municipiului București). Ca și ostașii români ce defilau victorioși pe Andrassy Utca în 1919 la Budapesta, călcând în picioare secolele de umilințe ale unei națiuni (cea mai numeroasă) ce fusese scoasă din rândurile celor ce aveau dreptul să participe la conducere, tot așa și noi ne îmbrățișam cu ochii în lacrimi, mulțumind în taină lui Dumnezeu că ne-a dat, măcar la sfârșitul vieții, nesperata bucurie a libertății și a înfrângerii bolșevismului din fruntariile noastre. Și fiindcă slova de-atunci ni se pare cel mai fidel martor, vom reda în extenso un modest interviu dat în acele zile pentru revista "Phoenix", nr. 12 din ianuarie 1990.

Reporter: D-le Radu Ciuceanu, cui aparține inițiativa constituirii Asociației foștilor deținuți politici și victime ale dictaturii din România?

Radu Ciuceanu: Nu poate fi vorba de o paternitate a ideii, ci de dorința a circa 100 de oameni care s-au întâlnit în vederea constituirii asociației noastre pe data de 2 ianuarie, când încă șuierau plumbii și erau răpuși oameni pe străzi.

R: Care sunt obiectivele asociației?

R.C.: Ne-am propus să fim un organism viu, combativ, având o poziție care ne-ar plasa deasupra partidelor politice. N-am încercat să formăm o ligă, o asociație, care să aibă un caracter succesoral activității noastre și, prin aceasta, să reprezinte o formă - sau forme de comerț ale suferinței noastre. Avem ferma convingere că nimic în lumea aceasta nu ar putea acoperi suferințele îndurate. Din 1945 și până acum, o cifră

modestă situează numărul victimelor asasinate prin lagăre, temnițe, sau prin văgăunile munților la circa 300.000.

R: Jertfa acestor oameni poate fi o cheazășie a faptului că niciodată în istoria noastră nu se va mai repeta această aberație monstruoasă care a durat 45 de ani.

R.C.: Nu întotdeauna în istorie cantitatea de jertfă determină peisajul politic. De cele mai multe ori însă există o temelie de suferințe care preîntâmpină zorile unei renașteri. Cu o condiție, însă: ca acest conținut nobil de jertfă să intre în circuitul valoric. Fără aceasta, din cele 12 000 de trupuri ale ofițerilor polonezi de la Katyn n-ar mai fi rămas decât amintirile săpate în memoria familiilor victimizate. De multe ori în anchete, și aceasta în ultimii ani chiar, mi se punea întrebarea: "câți știi că ești aici? La noi aicea, să știi fiecare individ e egal cu o muscă. O putem strivi sau putem să-i dăm drumul pe fereastră. Nu avem decât o singură grijă, să nu bâzâie, să nu facă zgomot." Aceasta este ceea ce rămâne - filonul de aur al durerilor unui popor, dar numai în măsura în care suma suferințelor indivizilor săi se transformă, prin cunoaștere, într-un torent nestăvilit de nimeni și nimic. Lupta unui singur om cu cel mai bine organizat sistem al opresiunii a însemnat, în marea majoritate a cazurilor, a muri fără utilitate și ecou. De aceea au funcționat dubele, ochelarii de anchetă, celulele izolate, arestările în noapte, pașii de pisică ai milițienilor alunecând de-a lungul culoarelor, microfoanele tănuite, stațiile de amplificare, pentru ca noaptea și negura să fie și mai greu de risipit, pentru ca omul să coboare în subumanitate, proslăvind în același timp pe înșși călăii săi.

R: De ce Frontul nu și-a înnobilit rândurile cu foști deținuți politici? Știu că ați fost prezent, și dvs. și alții, în clipele fierbinți de la fostul C.C. și de la Televiziune.

R.C.: Nici nu se putea să fim absenți, era o chestiune de onoare! Întrebarea e dificilă pentru că trebuie să dau răspunsul în locul altuia. A existat, sunt convins că a existat, o rațiune pentru care cei din Front nu ne-au întins mâinile când ne întâlneam pe culoarele Televiziunii. Pesemne, ne considerau încărcăți cu prea multă "electricitate", porniți pe o vindictă națională, capabili de mișcări imprevizibile. Ulterior, relațiile

s-au îmbunătățit, suntem reprezentați în C.P.U.N., iar eu, direct în Biroul Executiv. Cred că mare a fost mirarea tuturor când au constatat că pe întreg teritoriul României, nici un fost deținut politic nu și-a făcut dreptate pentru lumina furată, tinerețea pierdută, sănătatea distrusă. Stăm în fața poporului român cu mândria celor ce nu-și fac dreptatea strâmbă atunci când fărădelegea poate oricând să ajungă legea pervertită a celor setoși de putere.

R: Asociația foștilor deținuți politici încearcă să creeze o contrapondere pentru acțiunile acestor oameni? Cu alte cuvinte, faceți politică?

R.C.: Categorie, nu! Și chiar dacă vom merge pe liste independente în alegeri, reprezentanții noștri vor avea un dublu mandat, atât al intereselor celor peste 100.000 de foști deținuți politici, cât ale celor ale căror drepturi au fost lezate sau furate. Vom încerca să reprezentăm națiunea română, păstrând distanța cuvenită față de partidele politice. Ea ne va conferi acea strălucire pe care ti-o dă o viață dăruită poporului tău.

Am reușit să obținem un proiect de lege ce vizează îmbunătățirea pensiilor foștilor deținuți politici și recunoașterea continuității în muncă pentru anii petrecuți în temniță. Este vorba de un decret-lege cu privire la persoanele care au avut de suferit datorită împotrivirii față de dictatura instaurată în România la 6 martie 1946.

R: Să sperăm că decretul nu va mai rămâne mult timp în faza de proiect!

Interviu realizat de Matilda Cojocariu

Gândul nostre de-atunci nu era singular sau obtuz. Milioane de oameni din țara noastră își ridicau capul din țărână și vroiau să-i vadă și să-i afle pe cei care avuseseră curajul să facă acest lucru cu mult înainte, înfruntând și riscând totul. Dar visul nostru era pândit de fantomele trecutului ca și de măștile politicianismului în spe.

Și dacă nu și-au încrucișat vrerile pe multe tărâmurii, asupra noastră s-au înțeles de minune. Iar partidul foștilor deținuți politici a fost sugrumat în aceeași zi a înscrierii sale.

Fie-le țărâna ușoară, pe unde-o calcă, aici și dincolo, celor care ne-au ucis visul!

Radu Ciuceanu

1 Ipostazele totalitaris- mului

pag. 2

2 Salarii - prețuri - sărăcie

pag. 3

3 În așteptarea Tratatului cu Rusia

pag. 4

4 România socială, azi

pag. 5

5 Amintiri despre prof. Vasile Christescu

pag. 6-7

6 Pictori români în războiul de independență

pag. 11

Ipostazele totalitarismului

Totalitarismul este îndeobște acceptat ca fiind, în esență, un regim politic caracterizat de dictatura exercitată de o minoritate asupra majorității populației, pe care o lipsește de drepturi și libertăți fundamentale.

Această definiție se dovedește a fi prea îngustă și imprecisă, implicit discutabilă, limitând aria sa de manifestare și cuprindere. Ca urmare, această tratare secvențială, depășită de complexitatea și realitățile vieții interne și internaționale reclamă cu acuitate amendarea conceptului și revederea opticii actuale, ceea ce presupune o abordare multisectorială, atât la nivel național cât și la nivel internațional (zonal, regional, mondial).

La scară națională actuala concepție politică operează pe plan macro și micro în toate sferele vieții social-economice. Nocivitatea regimurilor totalitare este în afara oricărui dubiu. Numai durata existenței lor, împrejurările istorice ale apariției și manifestărilor, intensitatea și mijloacele folosite pot și trebuie să fie particularizate.

Poporul român, ca și alte popoare, a cunoscut, din păcate, în secolul XX, o suită de astfel de regimuri dictatoriale, care și-au lăsat propria amprentă pe răbojul Istoriei naționale: carlist, legionar-antonescian, militar și comunist, fiecare individualizat prin anumite trăsături specifice - monarhistă, fascistă, pronazistă, sovieto-stalinistă, dejistă, ceaușistă.

Cele mai periculoase forme de totalitarism s-au dovedit a fi regimurile dictatoriale cu pretenții de aplicabilitate internațională cum au fost fascismul - cu variantele: italian, german-nazist și militarist-japonez, componente ale AXEI de tristă amintire - și comunismul de tip sovietic, chinez și cubanez.

Astăzi însă asemenea regimuri dictatoriale nu mai au și nu mai pot avea nici agresivitatea, nici pericolitatea și nici întinderea totalitarismului revolut fascist și respectiv comunist. Forța de atracție și mesajul acestor forme de dictatură au pierdut în consistență, putere de influențare și aderență.

În prezent, concomitent cu menținerea regimului comunist în China, Cuba, RPD Coreană, RS Vietnam, întâlnim state cu regimuri dictatoriale hibride, de felul celor existente în Marea Jamahirie Arabă Libiană Populară Socialistă, RD Socialistă Sri Lanka, Irak, Siria, Cambodgia, RPD Laos și altele.

Câștigă tot mai mult teren și devine tot mai agresiv și intolerant fundamentalismul islamic, autentică mișcare de expresie totalitaristă, datorită fanatismului religios promovat, prin care se încearcă solidarizarea și dominația asupra populației musulmană sau preponderent musulmană din Comunitatea Statelor Islamice (35), penetrarea și extinderea influenței sale și în alte state din afara sferei teritoriale a lumii islamice. Semnificative sunt acțiunile din Afganistan, Algeria, Bosnia-Herțegovina, cu deosebire în ultimul deceniu.

O altă formă de totalitarism de o factură specială o reprezintă terorismul, în ambele sale dimensiuni: națională și internațională, fără ca între acestea să existe în mod necesar și obligatoriu conexiuni organizate. Motivațiile acestora sunt de o mare diversitate (politice, religioase, economice, financiare etc.), tot așa cum și mijloacele utilizate, de la cele primitive la

cele mai sofisticate (echipamente și aparatură electronică de comunicații și distrugeră telecomandate, arme moderne cu o mare rază de acțiune și eficiență, mijloace de confecționare a documentelor false de călătorie și identitate etc., etc).

Tocmai datorită pericolozității deosebite a terorismului, creșterii sferei de acțiune a acestuia și mijloacelor folosite asupra stabilității social-politice pe plan național și respectiv a stabilității păcii și securității internaționale, lupta împotriva terorismului a devenit unul din obiectivele majore ale fiecărui stat, precum și al Comunității statelor în general.

Terorismul sfidează tot mai mult legalitatea internă și internațională substituindu-i-se acesteia prin ilegalitate și dispreț, încălcând grav normele raporturilor interumane, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, autoritățile statale etc.

Deosebit de îngrijorătoare și periculoasă este și pretenția aberantă a unui stat de a se erija în unică superputere a TERREI, statut efemer de altfel într-o lume dinamică, care cunoaște dezvoltări și evoluții surprinzătoare și nu areareori imprevizibile.

Acționând potrivit acestei minate concepții, S.U.A. impun tot mai mult controlul lor asupra Organizației Națiunilor Unite și a instituțiilor internaționale din structura O.N.U. și din afara ei, înțelegând să aibă întotdeauna cuvântul hotărâtor. Și culmea, invocând comportamentul lor "profund democratic" și interesul general.

Subordonarea O.N.U. - în special a Consiliului de Securitate, unicul organism mondial abilitat să acționeze în problema menținerii păcii și securității internaționale, ale cărei hotărâri sunt obligatorii - simultan cu tendința de a face din NATO principalul, și în perspectivă singurul instrument de intervenție armată "mandatat" de acest organism, S.U.A. se manifestă "de facto", ca un soi de "guvern mondial". În această optică totalitaristă, dar pretins democratică, Congresul și Administrația S.U.A. au impus candidatul lor în postul executiv suprem al O.N.U., cel de Secretar general. Când unul din acești înalți demnitari nu le-a mai fost pe plac, sau pur și simplu înțelegea să nu mai fie un obedient fără personalitate al Washington-ului, S.U.A. s-au opus realegerii lor, ignorând opțiunile celorlalți membri permanenți ai Consiliului de Securitate al cărui vot favorabil este, de asemenea, obligatoriu, sub forma unanimității sau consensului (absența votului contra, abținerea nefiind considerată ca un vot împotriva).

Potrivit aceleiași concepții dictatoriale S.U.A. au reușit să impună, de fiecare dată, ca Secretar general al NATO, numai persoana agreată de ele. Pe aceeași linie de conduită se înscrie și impunerea, cu o lună înainte, a punctului de vedere al S.U.A. privitor la țările primului val al extinderii NATO.

Ce să mai spunem de aberația prezenței S.U.A. și Canadei, ca membri cu drepturi depline a unei organizații paneuropene, cum este OSCE?

Dar conduita hegemonic-totalitaristă a S.U.A. devine tot mai pregnantă și sub alte fațete: menținerea impusă a prezenței lor armate nu numai în state membre ale NATO dar și în afara acesteia: Coreea de Sud, Japonia și multe altele. La fel de nejustificat

și flagrant ilegal cu tentă dictatorială este și amestecul S.U.A. în treburile ce țin exclusiv de competența dreptului suveran și independenței multor state membre ale O.N.U., atât prin amenințări de folosire a forței militare, politice, economice, financiare - cât și pătrunderea armată - fără acordul statelor respective pe teritoriul național al acestora, sub puerilul pretext al apărării propriilor cetățeni sau al apărării drepturilor omului; ori dreptul S.U.A. de a desfășura activități de spionaj, "sub toate formele și cu toate mijloacele", pretutindeni în lume "unde interesele S.U.A. o cer" (!!!) Elocvente sunt, sub acest aspect, acțiunile întreprinse de forțele armate ale S.U.A. în Panama - unde l-au răpit chiar pe șeful statului?!? - Vietnam, Iran, Irak, Sierra Leone, Liberia, Libia ș.a., inclusiv raidurile în scop de spionaj deasupra teritoriului național al fostei U.R.S.S., al Chinei, al Coreei de Nord etc. etc.

Adăugăm acestor năravuri și tendințe totalitariste pretenția S.U.A. de a se considera leagănul și modelul democrației, al statului de drept și al respectului drepturilor și libertăților fundamentale ale O.N.U., și de a le impune ca mod de viață altor țări și popoare. Comunitatea internațională în ansamblul ei trebuie să se afle ori să intre în stare de alarmă, pentru că asemenea concepție politică se poate transforma într-un regim totalitar la scară globală, de o maximă pericolozitate pentru omenire și mai ales, pentru viitorul democratic și progresul planetei noastre unice. Politica de monopol valutar-bancar, tehnologic, comercial etc. reprezintă variante ale acestui tip de totalitarism "democratic" folosind în acest scop atât pârghiile statului, cât și organizații controlate - F.M.I., B.I.R.D. etc. ca și mass-media. Deosebit de grav, în cazul S.U.A. - de departe campion -, cât și al altor puteri (Rusia, China, Germania, Franța, Marea Britanie) este comportamentul acestora de a recunoaște numai teoretic principiile de Drept Internațional ale relațiilor bi și multilaterale, inclusiv cele ale înțelegerilor internaționale la care S.U.A. și celelalte "puteri" sunt parte, dar, în fapt, angajamentele lor asumate în mod solemn capătă caracter facultativ dacă ele apreciază că acestea le pot leza interesele. Cu alte cuvinte, aceste principii și reguli ale conduitei tuturor statelor pe planul relațiilor internaționale "sunt obligatorii pentru statele mici și mijlocii, respectiv facultative, pentru marile puteri" !!!

Supunând atenției aceste sumare reflecții cu privire la totalitarism și câteva din ipostazele sale, inclusiv absurda practică colonialistă a Franței de a considera că teritorii de pe alte continente fac parte din propriul teritoriu național (Guadelupa, Réunion, Martinica, Mururoa etc.). Indiferent de denumirile utilizate (departamente sau teritorii de peste mări!!!) acestea nu pot înșela pe omul de bună credință și cât de cât avizat. Asemenea teritorii, ne place sau nu, sunt expresia unei politici coloniale revolute, față de care O.N.U. în particular și Comunitatea Internațională în general, au obligația morală să ia atitudine pentru că, se știe, sistemul colonialist a fost abolit încă din deceniul 6 al secolului nostru.

Ar merita să reflectăm și asupra preocupărilor marilor puteri de a impune limba lor națională ca limbă unică în relațiile

internaționale, cum e cazul limbii englezo-americană, franceză, rusă (anterior), și chiar arabă (de către țările islamice).

Reducând la nivel național problematica totalitarismului în perioada actuală - în scop preventiv - ne vedem nevoiți să avertizăm asupra reapariției unor practici și deprinderi care, dacă nu sunt combătute la timp, pot constitui forme embrionare ale unui nou regim dictatorial atât de hulit astăzi în România.

După o lungă și costisitoare perioadă de dictatură s-au refăcut după decembrie 1989, instituțiile fundamentale ale unui autentic stat de drept care, firește, se cere a fi perfecționat și consolidat.

Implicarea insistentă a șefului statului în probleme și activități care-i depășesc atribuțiile conferite de Constituția României - indiferent de pretextele invocate și "argumentele" aduse - ca și tendința la fel de evidentă, de a avea ultimul cuvânt, pot, voit sau nu, degenera într-o dictatură de tip prezidențial. Avem în vedere, printre altele, negarea oricărui aspecte pozitive ale perioadei postbelice, deși totalitarismul însuși este un produs al acesteia, poziție care se extinde și asupra etapei decembrie 1989 - noiembrie 1996, când tocmai în acest interval de timp s-au plămădit condițiile ce au făcut posibilă alternanța pașnică, corectă și democratică la putere; anatemizarea în corpore a foștilor membri ai P.C.R., exceptându-se (!!!) pe sine și pe ceilalți trecuți de aceeași parte a baricadei politice cu actualul președinte al țării; pretenția absurdă și în flagrantă opoziție cu realitatea, că instalarea adecvatei democrații în România s-a petrecut abia după venirea la putere a C.D.R. și aliaților săi; cerința ca presa în ansamblul ei să prezinte în mod pozitiv activitatea noii puteri; cedarea neadmisibilă la presiunile minorităților, ale U.D.M.R. și satisfacerea cererilor nejustificate ale acestora, care vor să exercite o autentică dictatură asupra majorității românești (modificarea Legii învățământului și a Legii administrației sociale, redeschiderea Consulatului maghiar de la Cluj-Napoca, numirea de prefecți maghiari în județele Covasna, Harghita, Satu Mare și de subprefecți în alte județe - Mureș, Cluj, Sălaj, Arad, Bihor ș.a. precum și alte aspecte cunoscute de-acum); la fel subordonarea deplină a Televiziunii Naționale de către Putere; lipsa de fermitate față de abuzul executivului de a conduce prin Ordonanțe guvernamentale, unele preținse de urgență, prin ignorarea premeditată a Parlamentului țării, conduită ce poartă amprenta unei practici antidemocratice, expresie a unui stil dictatorial; respingerea oricărei alte variante decât cea a actualei Puteri (președinție, majoritate parlamentară, guvern) cu privire la înfăptuirea reformei economice și a redresării situației social-economice a țării, socotită ca unică modalitate (!!!); refuzul deliberat al acceptării oricărei propuneri, amendament sau inițiativă legislativă venită din partea Opoziției, inclusiv la încheierea înțelegerilor cu F.M.I. și Banca Mondială, respectiv, a Tratatului politic de bază cu Ucraina, deși ambele defavorizează vădit interesul național și sfidează realitățile istorice,

Mircea Manea

(continuare în pag. 3)

Salarii - prețuri - sărăcie

De la Centrul Național de Statistică aflăm că salariul mediu net pe economie, după ultimele indexări este de 780.000 lei, echivalent a 100 de dolari, așadar, net inferior salariului mediu din economiile unor țări vecine foste socialiste, ca Cehia, Ungaria, Slovenia, Slovacia și Polonia care "joacă" între 300 și 400 de dolari. Nu înseamnă că acest câștig mediu salarial nu a crescut de anul trecut până în clipa de față. A crescut oarecum, dar creșterile au rămas ne semnificative, atâta timp cât din decembrie anul trecut până în luna iunie a.c. inflația se dublase și e în continuă creștere. Prețurile firește s-au dublat și ele de la energie, transporturi și servicii până la bunurile de larg consum și cele alimentare.

Puterea de cumpărare a cetățeanului s-a diminuat cu aproximativ 40% față de anul trecut, prin urmare și producția a scăzut cu peste 10%, cu excepția celei de bunuri de uz curent care a înregistrat o ușoară creștere de 15 procente. În caz de avarie a monedei se modifică psihologia maselor, fapt exprimabil în cheltuirea banilor pe bunuri mărunte, de necesitate zilnică, posibil încă a fi cumpărate și ca atare cumpărate în exces de teama unei noi scumpiri.

Ce nu mai poate fi cumpărat de cetățean, decât cu prețul unor mari privațiuni, sunt bunurile și produsele de folosință îndelungată și care se fabrică totuși, înregistrând acum stocuri uriașe. Producția pentru producție "realizează" în decurs de o lună 63% stocuri de produse finite, echivalând cu peste două mii de miliarde lei blocați și prin urmare în imposibilitate de a crea profit. Ministrul Industriilor și Comerțului, Călin Popescu Tăriceanu, afirma, în acest sens desigur, că veniturile la buget sunt în acest an cu 11.000 miliarde mai mici decât se prevăzuse.

Situația e mai mult decât îngrijorătoare și dificil de remediat în condițiile în care inflația e în creștere și se dovedește că numai menținând salariile la nivelul de subzistență, nu poate fi stopată.

Realitatea este că reforma de restructurare merge greu și că guvernul trebuie să țină seama de faptul că tot așteptând investitori străini valizi pentru a cumpăra marile întreprinderi, riscă să o împotmolească în nisipurile mișcătoare ale haosului economic. Or, tocmă guvernul este acela care trebuie să se implice în organizarea și drenarea fluxurilor economice, în politica prețurilor și salariilor, pentru o armonizare reală a lor. Și cum ar putea face altfel decât corectând toate greșelile guvernelor care i-au premers și corectând propriile sale greșeli?

Graba cu care statul prin deciziile guvernamentale se derobează de la răspundere privind buna funcționare a mecanismelor social-economice poate fi

funestă, prin acele tentative cu o atât de slabă reușită ale privatizării forțate - ca un revers al colectivizării și etalizării forțate - fiind ca și aceea la fel de artificială și periculoasă pentru biologia corpului social. Nu putem fi de acord cu această retragere păgubitoare pentru țară, a cărei economie lăsată la cheremul investitorilor străini, și chiar români, în cazul când aceștia ar exista, se va dezorganiza în scurt timp și își va pierde din zi în zi caracterul național.

De altfel nici investitorii străini de oarecare seriozitate financiară nu se înghesuie să cumpere unități productive românești chiar dacă sunt ademeniți cu prețuri scăzute, cu o forță de muncă extrem de ieftină și cu facilități financiar-bancare pe care alte țări aflate în dificultate nu le-ar acorda. Ei nu pot să nu constate fragilitatea acestei guvernări care din eroare în eroare a ajuns să înfometeze un întreg popor, astfel încât să devină iminentă explozii sociale de amploare. Și dintre toate politicile guvernamentale cea mai proastă se dovedește a fi politica salariilor.

Nu este admisibil ca într-un stat sărac să existe diferențe de salarii enorme cum sunt astăzi în România. Dacă un specialist din industriile prelucrătoare, ca să nu mai vorbim de sănătate, asistență socială, învățământ sau cultură, este plătit cu un salariu submediu, de cele mai multe ori sub limita de subzistență, nu același lucru se întâmplă cu un altul din industria extractivă sau energetică care câștigă cu diverse sporuri și prime de câteva ori mai mult decât acela.

Pentru cei mai mulți dintre români salariul mediu de 780.000 lei este o cotă insurmontabilă, un vis irealizabil. Din cei 5,5 milioane de salariați, puțini ajung să aibă salarii medii și peste medie și pe aceștia îi găsim în instituțiile bancare, unde un salariu de 2-3 milioane e un fapt banal, în industria energetică unde salariile nete nu coboară nici ele sub un milion, în industriile extractive, în transporturi și telecomunicații, asemenea.

Toate aceste salarii umflate din instituțiile bancare și din industriile din amonte (energetică, extractivă, transporturi, telecomunicații) duc implicit la creșterea costurilor produselor din industriile prelucrătoare din aval și prin urmare la o slabă putere de cumpărare, la stocuri, blocaj financiar și profit minim, tinzând spre zero, pentru stat, principalul acționar.

De curând, colac peste pupăză, guvernării noastre au elaborat o lege care s-a bucurat de largă, aproape unanimitate de voturi a deputaților, de creștere a salariilor tuturor demnitarilor între 7 și 11,4 salariul mediu brut. Prin urmare, toți demnitarii vor deveni bugetivori. Vaca bugetului și așa slabă, cu din ce în ce mai puțin lapte, va fi mulsă până la ultimele picături de cei ce o pase în pășunea deja pustiită a economiei țării. Așa să arate primele rezultate ale reformei? Asta mi-aduce aminte de o vorbă țărănească, pusă ca motto pe o carte a unui călător englez care a vizitat România pe vremuri și care - să mi se ierte de cei mai pudici - suna astfel: "Bună țară, rea tocmeală!"

C. Radu-Maria

Ipostazele totalitarismului

continuare din pag. 2

politice și social-economice; imprimarea unor practici nedemocratice, chiar ilegale, în activitatea Poliției și Procuraturii a căror activitate pe linia combaterii corupției economico-financiare este direcționată numai spre persoane cunoscute sau presupuse a fi "oameni ai Opoziției sau sprijinitori ai acestora", încălcându-se grav principiul sacru al prezumției de nevinovăție; abordarea într-o manieră totalitaristă a instalării prezentei Puteri, de la nivel central la cel local, până la cele mai mici funcții publice prin înlocuirea discreționară a tuturor ocupanților acestor

posturi, tratați în bloc ca necorespunzători, și numirea în locul lor a oamenilor troice politice C.D.R. - U.S.D. - U.D.M.R., considerați, tot în corpore ca fiind competenți, cinstiți și capabili (!!!) E cazul să ne amintim maxima lui Cicero: "summum jus summa injuria".

Întrucât amintim și de comportamentul profund dictatorial al președintelui AFDPR, membru PNȚCD, individ contestat și respins de către majoritatea covârșitoare a foștilor deținuți

politici, dar și a opiniei publice, care-l consideră ca fiind nu numai dubios, ci și încărcat cu o doză periculoasă de venin vindicativ, intolerant și de ură patologică. Această conduită manifestată în anii postdecembriști se înscrie din păcate, pe linia altor colegi de partid și aliați care s-au comportat și se comportă în aceeași manieră, ceea ce dăunează imens progresului țării pe toate planurile și sub toate aspectele, împietând grav asupra procesului de coagulare a întregii societăți românești și frânând mobilizarea potențialului creativ în serviciul patriei unice.

Este imperios necesar ca toți factorii politici implicați, puterea cu deosebire, și societatea în ansamblul ei, noi toți să reflectăm cu maximă sinceritate asupra tuturor aspectelor puse în evidență, să ne

corectăm greșelile și printr-un efort comun să împingem vehiculul țării pe drumul cel bun, în consonanță cu interesele supreme ale României și cu obiectivele integrării europene și euroatlantice.

Elaborat fără pretenții exhaustive, acest material își propune, deci, să se constituie într-un semnal de avertizare și chibzuință responsabilă pentru noi toți, cei care simțim românește, "sine ira et studio".

Sperăm ca mesajul nostru să fie corect recepționat, fără idei preconcepute și fără sensibilități puerile și "les trente-six raisons d'Arlequin".

Mircea Manea

În așteptarea Tratatului cu Rusia

Colapsul Uniunii Sovietice, oficializat în decembrie 1991 a provocat, așa cum se întâmplă întotdeauna la prăbușirea unui mare imperiu, o stare de anarhie, de confuzie, un amestec de teamă și speranță. A fost o ocazie de a fi repuse în discuție injustițiile trecutului, de a recântări, într-o lumină nouă, evenimente ale căror consecințe s-au repercutat asupra a sute de milioane de oameni.

Pe 7 noiembrie 1997, președintele Elțan a spus că "revoluția bolșevică a fost o eroare istorică fatală". Nu a fost o afirmație întâmplătoare. Rusia de azi se află în căutarea propriei identități: o parte orientată spre trecut, suspinând la umbra măreției imperiale de altădată, o alta încercând să construiască o Rusie nouă, cum n-a mai fost niciodată, adică democratică.

Rusia de ieri

Imperiul rus a fost un conglomerat statal în care determinismul geografic a jucat un rol mult mai important decât în alte spații. Imensitatea stepelor rusești a creat o acută nevoie de granițe naturale, ceea ce a devenit cu timpul una din cauzele expansionismului rusesc. Stăpânirea tătar-mongolă a mai creat un complex, cel al cetății asediate, al "patriei în primejdie" (așa cum s-a numit unul din primele decrete ale bolșevicilor din 1918), prilej de a înăbuși orice opoziție internă, reală sau imaginară și de a construi un stat puternic autocrat. Chiar după îndepărtarea dominației triburilor asiatice, eliminarea pericolului unei noi intervenții din exterior și tendința de a pune ca pavăză noi spații și noi popoare au rămas motivații constante în politica de expansiune rusească. Înaintarea a fost susținută și prin mesianismul ortodox, creștinismul de rit bizantin adoptat la sfârșitul sec. X oferind o bază spirituală de dominație. Moscova, autoconsiderată "a treia Romă", își construia astfel legitimitatea în vederea ocupării Constantinopolului.

În timpul lui Petru cel Mare, Rusia a început să fie luată în considerare ca actor important pe teatrul politic european. Două direcții de înaintare s-au conturat atunci și au rămas constante de-a lungul timpului: spre vest - M. Baltică, spre sud - mările calde - M. Caspică, M. Neagră și (prin ea) Mediterana. Având ca obiectiv Strămtorile, Rusia și-a construit două capete de pod - Serbia și Bulgaria, mizând pe panslavism și ortodoxism.

Izbucnirea revoluției bolșevice a adus în prim-plan o nouă ideologie expansionistă - marxism-leninismul. Continuând tradiția imperială, un nou mesianism intra în funcțiune: răspândirea revoluției la scară mondială. Toată această politică de expansiune s-a făcut după o schemă în trei timpi: *expansiune*; *stabilizare/coexistență* - pentru a strânge noi forțe și pentru rusificarea zonelor recent cucerite; din nou *expansiune*.

Rusia de azi

Perspectiva sovietică asupra sistemului internațional s-a structurat în cercuri tot mai largi de influență, racordate la un centru. Acest centru este așa-numitul "nucleu rus" sau "russian heartland". Primul cerc este reprezentat de zonele cu populație de altă origine etnică decât cea rusă, dar care făceau parte din RSFSR. Al doilea cerc era format din republicile componente ale URSS care înconjurau RSFSR, fără drept la independență, dar organizate ca identități distincte. Țările cu regimuri comuniste din fostul bloc sovietic formau al treilea cerc.

Colapsul Uniunii Sovietice din decembrie 1991 a fost interpretat ca o catastrofă bidimensională - înfrângerea ideologiei comuniste și prăbușirea structurilor statale.

Fenomenul a determinat pierderea controlului asupra cercurilor doi și trei, mari probleme existând chiar și în primul. Era a doua oară după Revoluția din Octombrie când teritoriul rusesc devenea mai mic. Atunci pierderile au fost acceptate, fiind considerate "temporare", urmând a fi recuperate ulterior. Care va fi însă situația acum?

Fărămițarea fostului imperiu a indus un mare grad de instabilitate în zonă. După ce a obținut prăbușirea URSS, Occidentul s-a ferit să mai intervină direct în regiune. Rusia a fost și mai este considerată o superputere capabilă să producă necazuri.

Chiar și fără intervenția Occidentului, evoluția politică în Rusia a cunoscut numeroase puncte critice (vezi puciul din 1993, ascendența periculoasă a unor personalități puternic demagogice - Jirinovski sau Lebed, evasivul de putere creat în perioada spitalizării președintelui Elțan etc.). Refacerea fizică a lui Elțan și reimplicarea sa în forță în viața politică a readus situația sub control.

Deși timpul avut la dispoziție a fost relativ scurt, câteva tendințe în evoluția politico-economică a Rusiei s-au conturat deja.

Sistemul politic actual are o structură piramidală, avându-l în frunte pe președintele Elțan, într-un dublu rol - arbitru în confruntarea dintre grupurile de interes, dar și "părinte al națiunii", continuând astfel tradiția conducătorilor ruși-sovietici.

Suntem în prezența unui regim autoritar-oligarhic, ultima caracteristică fiind dată de conturarea unor puternice clanuri - cum ar fi grupul capitalului financiar și comercial, agrarieni, reprezentanții complexului militar-industrial, elitele regionale. Toată această oligarhie financiară, industrială și politică formează așa-numita "nouă clasă" și se pronunță pentru stabilitate și capitalism. Și aceasta pentru că noua economie rusă se află

sub dominația unor mari monopoluri de tipul Gazprom și LUK OIL.

Pe plan politic s-a conturat o alianță neoficială între comuniștii lui Ziuganov și "pragmaticii" premierului Cernomârdin (fostul șef al Gazprom) împotriva liberalului vicepremier Ciubais. Sprijinirea guvernului Cernomârdin de către comuniști face parte din strategia lor de infiltrare pașnică în structurile de partid și de influențare astfel a deciziilor politice.

În politica rusă de azi se constată așadar un amestec de democrație, despotism, autoritarism, paternalism, populism, corporatism, imperialism.

Deocamdată, contradicțiile puternice dintre clanuri, dintre centru și republicile autonome, puternica polarizare a societății în bogați și săraci orientează centrul de greutate al politicii ruse spre interior. Cu cât se câștigă în stabilitate, accentul începe să se deplaseze spre exterior, niciodată însă neglijat.

Prima zonă externă de interes o reprezintă spațiul fostei URSS, transformat în CSI. Controlul Moscovei se realizează aici prin două pârghii: economică și apoi prin cele 25 de milioane de ruși care trăiesc în așa-zisa "vecinătate apropiată", soarta lor fiind declarată de interes național vital.

A doua zonă de interes este cea a fostului bloc comunist.

România și politica rusă

Înaintarea NATO spre est a cuprins deja Cehia, Ungaria, Polonia. Din punctul de vedere al Rusiei ele sunt considerate deja pierdute. Opoziția va fi cu atât mai îndârjită în ceea ce privește țările baltice, Slovacia, România sau Bulgaria. În ciuda optimismului afișat de oficialitățile române, România nu va intra în NATO fără acceptul Rusiei. Dacă țara noastră se bucură acum de un parteneriat strategic cu Alianța Nord-Atlantică (de fapt cu SUA), să nu uităm că și rușii au același regim.

Noua ofensivă a politicii externe rusești caută modalități de ieșire din dilema - apartenența sau nu la NATO, promovând noi modele de securitate, de tipul regimului pe care l-au avut după cel de-al doilea război mondial Austria și Finlanda. În acest sens, un proiect de securitate a fost propus țărilor baltice. Este de semnalat apoi recenta solicitare a Rusiei de a participa la structurile balcanice propuse a fi permanentizate la reuniunea din Creta a șefilor de stat și de guvern din Europa de S-E, o încercare de refacere a influenței în Balcani. Deocamdată propunerea a fost respinsă, la inițiativa României. Urmând exemplul german, un reviriment economic al Rusiei va atrage un reviriment al politicii externe și atunci presiunile vor fi mult mai mari. La ora actuală, dominația nu se mai asigură prin

forța armată, ci economic (de curând s-a anunțat intenția concernului rusesc LUK OIL de a prelua pachetul majoritar de acțiuni la RAFO Onești).

În Europa de Est, deci și în România, este prezent un puternic sentiment antirusesc. În cazul românesc, el este cu atât mai accentuat cu cât la atrocitățile comuniste s-au adăugat și rapturile teritoriale din 1940. Dat fiind că sudul Basarabiei și nordul Bucovinei aparțin acum Ucrainei, iar Basarabia a devenit stat independent, spinoasa problemă teritorială româno-rusă a devenit o chestiune mai mult de dezbateră teoretică. Rusia nu mai poate rezolva această problemă, dar probabil (sau poate tocmai de aceea) viitorul Tratat româno-rus va conține o trimitere indirectă la Pactul Ribbentrop-Molotov. Paradoxal este că Rusia de azi, deși nu se consideră responsabilă pentru acțiunile fostei URSS, este totuși statul succesor. Altfel spus, a preluat avantajele, dar nu și răspunderile.

Ceea ce poate obține România azi de la Rusia este în primul rând acceptul pentru eventuala aderare la NATO. Apoi poziția Rusiei în problema Moldovei (un stat unitar și indivizibil) coincide cu punctul de vedere al Bucureștilor. Cu excepția prezenței Armatei a XIV-a. În viitorul apropiat nu este previzibilă o retragere a acesteia. Iar cu Armata a XIV-a în Moldova, nu va fi posibilă nici o reunificare cu România. Pe de altă parte, în aceste condiții, intrarea României în NATO ar compromite și ea reunificarea cu Moldova. N-ar fi exclus ca rușii să fie de acord cu intrarea României în structurile de securitate euro-atlantice tocmai pentru a împiedica unificarea celor două state românești.

În această problemă, Occidentul nu va dori să forțeze mâna Rusiei, nedorind ca politica externă rusă să cadă sub influența aripii dure, conservatoare, comunistă. La fel, România are nevoie de o Rusie democratică. Tratatul trebuie să aducă așadar o acomodare între interesele rusești și cele românești. Românii au de trecut peste rănilor teribile provocate de-a lungul timpului de Rusia, iar rușii trebuie să depășească sentimentul imperialist al relațiilor de tip centru-periferie, așa cum existau în perioada comunistă, ele trebuind să fie înlocuite cu relații pe bază de egalitate.

Moscova nu-și mai poate permite un tratament disprețuitor față de ceilalți, bazat exclusiv pe forță. Ceea ce urmărește statul rus azi este integrarea, concertarea cu celelalte națiuni. Și nu izolarea.

Vecinătatea cu Rusia oferă nu numai pericole, dar și oportunități. Între o Rusie prietenă și o Rusie dușmană, România trebuie să se oprească la prima opțiune. Mai ales că granița nu mai este comună.

Dan Cătanuș

România socială, azi - în vederile unui sociolog român -

(urmare din numărul trecut)

Război economic sau Reformă

Comunismul răsăritean a căzut răpus de un război economic dublat de un război ideologic (war for men's mind). Atâta vreme cât războiul economic s-a purtat contra unui *imperiu ideocratic* mondial, el a avut legitimitate. Iată însă că, exact din pasul al doilea al acestui război, scena și direcția lui strategică au fost radical modificate. Războiul împotriva comunismului mondial s-a transformat într-un război contra statelor naționale pentru cucerirea națiunilor și acapararea economiilor naționale. În acest scop s-au mobilizat noi procedee de "confruntare" mondială între care și acela al "războiului logistic". În luptă a intrat "Marea Finanță". Analistii ignoră sistematic lucrul acesta, deși este cel mai evident dintre toate. Peste tot în Răsărit, alături de guverne, în chip de experți, de observatori, de consilieri chiar, de "comisari", au apărut oamenii Marii Finanțe. FMI și Banca Mondială sunt numai vârful de lance al Marii Finanțe. Așa se explică de ce mișcarea capitalurilor, oricare ar fi acestea și de oriunde ar fi ele, urmează cu mare obediență gesturile și atitudinile acestor experți-comisari. Cuvântul lor este "cuvânt de ordine", adică "ordin de luptă" de care se ascultă în stil militar. Împrumuturile FMI și ale Băncii Mondiale sunt ridicole și totuși guvernele se bat să le obțină făcând concesii aflate uneori în pragul capitulării naționale, tocmai pentru că aceste "împrumuturi ridicole" au rolul ordinelor de front pentru reacția marilor corporații și al marilor puteri (statele mondiale). Pentru a înțelege logica acestui război să-i localizăm actorii. Aceștia sunt: Marea Finanță, Corporațiile transnaționale, Fundațiile transnaționale, Internaționalele, Statele mondiale ("Marile Puteri", cum sunt denumite) și, în fine, corporațiile naționale, acolo unde au reușit să se organizeze (Coreea, Japonia, etc.) beneficiind de ajutorul Statelor-națiuni (cu o foarte scăzută libertate de mișcare) în speță, economiile naționale, care sunt și ținta principală a acțiunii dirijate de Marea Finanță.

În războiul de acaparare a economiilor răsăritene, Marea Finanță a inventat "arma logistică" și a îmbrăcat-o în haina înșelătoare a "Reformei". Arma logistică este un dispozitiv alcătuit dintr-un *sistem de operații, niște agenți de manevrare și*

un ansamblu de "vehicule", adică de mijloace de "locomotie" capabile să pună în mișcare respectiva "armă logistică". Dimpreună, toate acestea alcătuiesc "mașina de război logistic". Sistemul de operații vizează efecte de dezintegrare logistică a "sistemului adversar". Una dintre operațiile tipice ale acestui "război" a fost, de pildă, "raidul bancar", adică așa-numitele acțiuni de "reșezare a prețurilor", în speță a raporturilor "leu-dolar". Sub pretextul "convertibilității", aceste reșezări au ținut un cu totul alt obiectiv: dezarmarea "spatelui" unei economii naționale, adică distrugerea "puterii de cumpărare" a populației, ceea ce este tot una cu o "dezarmare economică". După fiecare asemenea "raiduri bancare", economiile populației au fost reduse la zero, ceea ce din punct de vedere economic este o adevărată catastrofă. De la Carey și până la Manolescu lucrurile au fost mereu lămurite, încât, aici nu putem stărui. Un alt tip de "operație de război logistic" este "blocajul financiar" în urma căruia marile întreprinderi, cu adevărat eficiente, au fost nevoite să se îndatoreze la "stat", adică la "băncile de stat" ceea ce a fost de natură să creeze falsa imagine a unei economii subvenționate de stat și deci falimentare. În realitate, acest fenomen este urmarea simplă a "rupturii legăturilor logistice" dintre "bănci" și "industrie", în sensul că, după dezetizarea industriei, capitalul financiar a rămas la bănci, care s-au văzut, astfel, eliberate de orice sarcină industrială (față de industria națională). Separarea capitalului financiar de cel industrial este un efect specific al "războiului logistic". În perioada de ascensiune a "capitalismelor naționale", direcția curentului a fost exact inversă, adică spre unificarea celor două capitaluri în mâna "burgheziilor naționale". Instrumentul folosit de burghezia română pentru acest scop a fost Banca Națională (aceasta a fost episodul eroic al liberalismului brătienesc, radical diferit de cel actual). Să reținem că în momentul în care, prin operații care au condus la prelungirea "blocajului financiar", s-a obținut imaginea unei economii subvenționate de stat, s-a putut trece la faza finală a "războiului logistic" (în care se găsește România azi), când unele "guverne" trec în totalitate în serviciul "agresorului logistic". Acela va declara, prin gura Guvernului, că economia este falimentară și astfel va trece la "închideri" și "vânzări" necondiționate de mari întreprinderi. Operația este una de "capitulare economică" la scara națiunilor. Instrumentul a fost folosit și de Marea

Finanță în perioada interbelică, precum bine se știe și este folosit din nou, astăzi, peste tot pe planetă, cum reiese din studiile lui Madgearu, (care, nu întâmplător, n-au fost reeditate de comilonii săi politici, țărăniști de azi). Acest "adevăr" dramatic reiese și din analizele economiștilor latino-americani de la CEPAL, în frunte cu S. Amin, A.G. Frank, etc, din studiile strategice ale grupului de la Binghamton format în jurul lui Imm. Wallerstein și T. Hoppkins, etc. În momentul în care guvernele devin agenții "războiului logistic" dirijat contra unei "economii naționale", spunem că deja o "națiune a capitulat" (nu un stat, ci o "națiune economică"). Acum suntem, iată, în măsură să atragem atenția asupra faptului că în războiul postdecembrist, s-au aflat în luptă patru mari forțe: Marea Finanță, Națiunile economice, Imperiile și Internaționalele. Ținta acestui război a fost și este "dezarmarea economică" și "culturală" a "națiunilor". Astfel, dacă Marea Finanță țintește dezarmarea economică a Națiunilor, Internaționalele (și Panideile, de genul pangermanismului, panslavismului, paneuropenismului, pancatolicismului etc.) țintesc dezarmarea culturală și religioasă a Națiunilor. Națiunile astfel dezarmate "mor". Asistăm, astăzi, la un trist episod al unui război între "societatea capitalistă internațională" și "societatea culturală națională". În acest război, guvernele pot fi alături, dar și împotriva propriilor lor națiuni. Părerea noastră este că națiunile pot fi dezarmate economic, nu însă și spiritual-religios. Lupta perfidă și ticăloasă contra Bisericii Ortodoxe Române arată cât se poate de clar că ținta finală a agresorului este dezarmarea spirituală a neamului românesc. Acest lucru însă nu va reuși niciodată. Economiiile pot fi acaparate, populațiile pot fi aduse în robia noilor "stăpâni" mondiali, ideologiile pot fi urcate pe pedestale, dar religiozitatea popoarelor nu poate fi anihilată niciodată decât când popoarele dispar.

Se înmulțesc turcii

Va urma o perioadă nouă căreia îi vom spune epoca turciștilor de serie nouă, adică a neofiților. Vor apare sub chip nou, dar nu mai puțin primejdioși pentru nație. Turcitul are o psihologie specială. Are un ochi spre imperiu, ochiul speranței, și un ochi spre casă, în care se amestecă, într-un spectru coloristic aparte, spaimă, ură, veleitarism, pofte de mărire, spirit de revanșă. Orice neșansă, orice eșec este atribuit locului și casei sale, orice speranță și orice

șansă de mărire sunt puse în strânsă legătură cu metropola imperială.

Turcitul este, de regulă, fără tărie de caracter, în schimb posedă o mare forță a veleităților. Turcitul este dispus să-și vândă sufletul. În marea țară apare negustorul de mărfuri, în țara mică apare turcitul. Primul vinde orice, dar își păstrează sufletul, cel de al doilea își vinde mai cu seamă sufletul. Turcitul denotă un mare dispreț pentru tot ce-i al lui și pentru toți ai lui de acasă. Scârba adunată în sine, sila de faptele lui sunt transferate în silă și scârba de neam. El este un profet al răului și un damnat. Un fluviu de blestem sloboade el pentru țară și neamul lui pe care le socotește vinovate de toate neîmplinirile lui. Așa își justifică vânzarea sufletului și vânzarea de țară. Turcitul are și o mare expansiune a ego-ului. Țara mică e socotită un loc neîncăpător pentru el. Mizeria și marea nenorocire a turcitolui stau în aceea că el tot pe seama și în contul țării celei mici va trăi. Va strânge pentru sufletul său, ca o imensă hrubă pustiită de vântul cosmic al rătăcirilor fără țară, fală pentru sine și pentru măreția imperiului, hula și pizmă pentru țara lui. Aceștia doi vor fi polii săi sufletești: hula și pizma pentru țara mică, fală și sentiment al grandorii îndreptate spre marele imperiu. Fală și hulire, pizmă și grandoare, iată antinomia sufletească a turcitolui. El va purta peste tot cu sine nostalgia alcătuirilor monumentale ale imperiului. Va deveni propagandistul lui cel mai fidel, îi va slăvi grandoarea în aceeași clipă în care-și va pizma țara că nu este imperiu, că n-are grandoare. Din această psihologie disconfortantă va crește și ura față de cei care l-au născut și dorința aprigă de a-i uita și de a-i ignora pe ai lui. Acesta este turcitul. Când turcitul apare în istoria unui popor este semnul mării lui părăsiri. Trădarea de țară a turcitolui este trădarea de părinte a fiului renegat. Turcitul este spuma, drojdia răutății și netrebniciilor elitelor. El urcă atunci când neamurile se netrebnicesc. Turcitul este partea invizibilă a abandonului general. Turcitul apare la popoarele care folosesc abandonul ca strategie de reacție față de imperiu. Atunci se nasc veleitarii cei ce nu se împacă cu așteptarea altor vremuri istorice, cei ce vor cu orice preț să-și trăiască clipa în mărire și reușită. Nefiind mediul de acasă prielnic mării, voința de mărire își caută pârgii în afară. Astfel apare turcitul.

Va urma.

Ilie Bădescu

Amintiri despre profesorul Vasile Christescu (1902-1939)

Ca elev în cursul inferior al liceului "Gh. Șincai", liceu renumit în acea vreme prin înalta profesionalitate a cadrelor sale didactice, l-am cunoscut pe profesorul Vasile Christescu care predă istoria. Nu era profesorul meu dar îl vedeam deseori în școală în cancelaria profesorilor, pe culoare, la serbările organizate în sala de festivități de la etajul I, aflată exact deasupra intrării principale, folosită și ca sală de muzică și de susținere a examenului de bacalaureat. La prima vedere te impresiona statura lui înaltă, corpul bine proporționat, privirea lui mereu îngândurată. Vorbirea îi era rară, dar vocea avea un timbru sonor care-i sporea prestanța în fața auditoriului. Îl auzeam vorbind la serbările naționale organizate în școală în zilele de 24 ianuarie, 10 mai și 1 decembrie - sărbătorile naționale - apoi la 28 februarie, ziua liceului, când prezenta expuneri cu caracter patriotic la nivelul de înțelegere al tuturor elevilor care-l ascultau cu plăcere.

Atunci, ca elev de liceu nu știam prea multe despre profesorul Vasile Christescu ajuns la vârsta de 33 de ani. Mai târziu, ca student la Facultatea de Litere și Filozofie secția istorie de la Universitatea București, în 1946, când frecventam cursul de istoria românilor, predată de profesorul Constantin C. Giurescu, am dobândit știri numeroase privind activitatea sa științifică. Acest fapt m-a făcut să mă mândresc că-l cunoscusem în anii de liceu și să-l apreciez și mai mult, deși el nu mai era în viață de șapte ani. Cum să nu-l apreciez cum se cuvine dacă aflasem că după absolvirea studiilor universitare, profesorul Vasile Christescu funcționase un timp (1924-1927) ca asistent la Universitatea București al renumitului arheolog Vasile Pârvan, că apoi făcuse o specializare la Universitatea din Berlin (1927-1928), stagiul după care în 1929 susținuse teza de doctorat? De asemenea în anii 1930-1931 făcuse o altă specializare la Școala română de la Roma, după care în 1937 efectuase o călătorie de documentare arheologică în Grecia. Tot despre profesorul Vasile Christescu am mai aflat în anii de studenție că desfășurase o activitate științifică și publicistică importantă, prin tipărirea unor valoroase studii și articole în revistele de specialitate: "Dacia", "Istros", "Convorbiri literare",

"Revista Istorică Română" între anii 1925-1936.

În primăvara anului 1935 am avut prilejul să-l cunosc personal în împrejurări deosebite. În acel an încheierea cursului inferior la liceu, adică primele patru clase, se făcea odată cu susținerea examenului de capacitate pentru a promova în cursul superior. Acest examen destul de serios se susținea la limba română și matematică (scris și oral) și la istoria

latină pe care nu putusem s-o descifrez. Binevoitor profesorul Vasile Christescu mi-a răspuns: "După ce treci examenul acesta și intri în clasa a V-a vei învăța mai temeinic limba latină și vei putea după aceea să citești și inscripția latină de la Cazane".

După ce am terminat expunerea la prima întrebare m-a trimis la hartă să-i arăt unde se afla capitala Daciei romane și să-i precizez hotarele Daciei Felix. M-am descurcat

Profesorul Vasile Christescu între elevi, pe plaja de la Techirghiol

românilor și geografia României (oral). În acel an, în comisie a fost numit, la istorie, profesorul Vasile Christescu.

Întrebările puse de profesor erau orale și de obicei câteva la număr, astfel ca examinatorul să se convingă că ai parcurs toată materia. Când mi-a venit rândul mi s-a pus următoarea întrebare: "Ce știi despre romanizarea Daciei"? Întrebarea nu mi s-a părut prea grea, deoarece acest capitol din manual îl pregătisem destul de bine. Mai mult în prealabil, cunoscând unele preocupări științifice ale profesorului Vasile Christescu de la profesorul meu Radu Perianu care ne recomandase ca lectură particulară cartea *Viața economică a Daciei romane* scrisă de profesorul Vasile Christescu, răsfoisem această carte și chiar îmi scosesem câteva note. De aceea am răspuns bine la întrebarea pusă de profesor, dând chiar unele amănunte privind dezvoltarea agriculturii, a creșterii animalelor, a mineritului și comerțului, a căilor de comunicație terestre care, firește, nu erau incluse în manual. Apoi am adăugat că văzusem la Cazane lângă Orșova, într-o excursie făcută cu părinții mei, o inscripție în limba

bine și la hartă. Nu știu ce mi-a venit și i-am spus că citisem în prealabil din cartea sa publicată în 1929 cu titlul *Viața economică în Dacia traiană*. Surprins plăcut m-a întrebat de unde știam de această carte. I-am răspuns că profesorul meu Radu Perianu ne-o recomandase și s-a arătat mulțumit. Această mică discuție m-a încurajat într-atât încât am răspuns bine și la următoarea întrebare care suna astfel: Reformele domnului Alexandru Ioan Cuza. Apoi mi-a spus că pot pleca căci se lămurise cu privire la cunoștințele mele în domeniul istoriei românilor. La plecare l-am mai privit odată pe examinatorul meu și am văzut pe fața lui o deosebită satisfacție că elevii din grupa din care făceam parte erau bine pregătiți pentru acest examen.

În vara aceluia an, 1935, am avut din nou prilejul să-l întâlnesc și să mă aflu în preajma în perioada de vacanță petrecută timp de două săptămâni la Sanatoriul liceului de la Techirghiol. În acea vreme școala noastră poseda două sanatorii pentru elevii proveniți din familii modeste, obținute prin donații de la unele personalități cu dare de mână călăuzite de sentimente filantropice. Printre aceștia s-a aflat marele industriaș Dimitrie

Mociornița, care poseda o fabrică de încălțăminte. Cele două sanatorii se aflau unul în Satul Lung-Săcele, lângă Brașov, altul, existent și azi, la Techirghiol, pe malul lacului cu același nume. În această tabără mai veneau uneori și unii din profesorii școlii. În vara anului 1935 la Techirghiol a venit și profesorul Vasile Christescu. De felul lui era sportiv, drept urmare el a organizat relativ repede o echipă de voleibal cu elevii de la cursul superior cu care a avut curajul să se întrecă la un campionat cu caracter local în satul Techirghiol, unde a obținut o victorie binemeritată.

În tabăra de la Techirghiol el ne-a însoțit mereu pe noi, elevii, la plaja de la Eforie, lângă hotelul Bellona, în excursiile la Tuzla unde am vizitat și farul. Pe unde mergeam profesorul Vasile Christescu, ținea să ne vorbească mereu despre trecutul Dobrogei, din antichitate până în epoca modernă. Tot el ne explica, când era cazul, etimologia unor toponime locale ca de ex. Tuzla, Techirghiol, Mahmudia, Medgidia, Altân Tepe, care aminteau de vremelnica stăpânire otomană în teritoriul dintre Dunăre și mare.

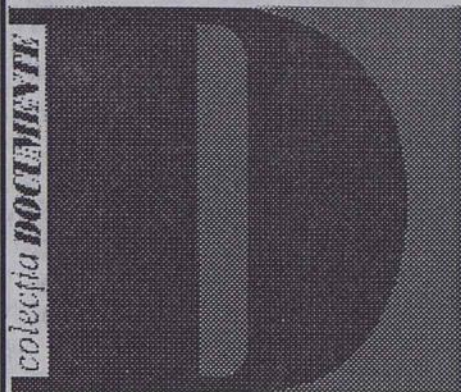
În cursul superior l-am văzut mai rar pe profesor. În anii 1936-1937 am aflat că făcea parte din partidul politic al legionarilor, că se număra printre personalitățile de seamă ale acestui partid de dreapta, că după moartea lui Ion Moța și Vasile Marin (acesta era un fost elev al liceului) - legionari morți în luptele de la Majadahonda în războiul civil din Spania ca voluntari în armata naționalistă a generalului Franco - profesorul Vasile Christescu era prezumtivul urmaș al lui Corneliu Zelea Codreanu, conducătorul partidului Garda de fier. După asasinarea căpitanului împreună cu 12 legionari, de către agenții Siguranței statului la 30 noiembrie 1938, cu acordul regelui Carol al II-lea, profesorul Vasile Christescu a trebuit să acționeze în ilegalitate în cadrul acestui partid.

În acea toamnă, când la nivel european se prefigura apropiata izbucnire a unei conflagrații continentale, autoritățile române au început prigoana împotriva legionarilor. Eram încă elev la liceul "Gheorghe Șincai", când ziarele cotidiene bucureștene au început să publice știri despre măsurile represive luate de guvernul condus de Armand

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

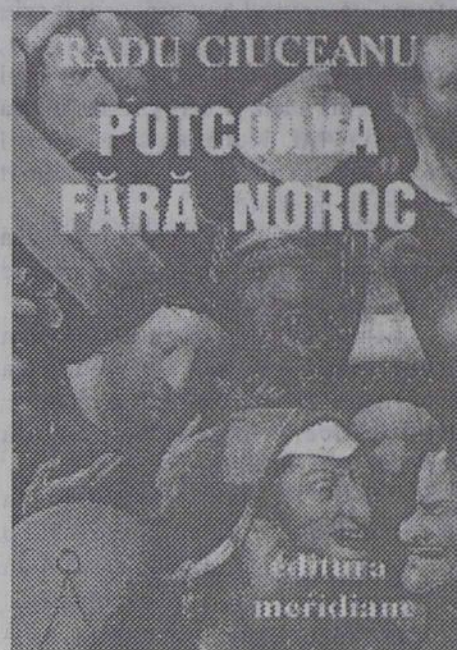
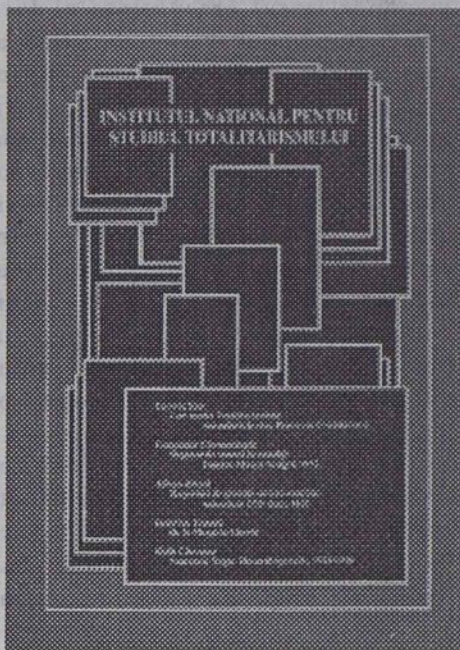
IDEOLOGIE ȘI
STRUCTURI COMUNISTE
ÎN ROMÂNIA

1917-1918

Aceste cărți nu pot
lipsi din biblioteca
dumneavoastră.

I.N.S.T. vă pune la dispoziție noi apariții editoriale cuprinzând documente, analize și mărturii care relevă tragicele momente ale luptei pentru supraviețuirea ființei naționale, în condițiile instituirii în România a totalitarismului comunist sovietizant.

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU STUDIUL TOTALITARISMULUI

TOTALITARISMUL
DE DREAPTĂ ÎN ROMÂNIAORIGINI, ASPECTE ȘI EVOLUȚII
1910-1927

Pentru a le procura,
trimiteți comenzile dvs. pe
adresa I.N.S.T., str. Arh.
Grigore Cerchez, nr. 16,
sector 1, București,
tel. 230.69.92; 230.61.14.

Călinescu. Astfel în ziarele Universul și Curentul din 28 ianuarie 1939 am aflat și de uciderea profesorului Vasile Christescu. În acest din urmă cotidian era scris cu litere majuscule "Fostul comandant legionar Vasile Christescu a fost împușcat". În coloanele ziarului se relateau pe larg împrejurările care duseseră la acest asasinat. Se arăta că acesta fusese surprins de agenții Siguranței statului în locuința din str. Aviator Iliescu nr. 15 unde ocupa o cameră mobilată luată cu chirie de la familia arhitect Adalbert Iacob. El fusese arestat în aprilie 1938 și internat în lagărul de la Miercurea Ciuc. Apoi la 23 iunie același an, pe când era transportat cu trenul la București pentru a fi judecat, a reușit să evadeze de sub escortă în gara Predeal, împreună cu un alt legionar, Al. Cantacuzino. Acesta din urmă ar fi fost arestat din nou de agenții Siguranței în decembrie 1938. În schimb profesorul Vasile Christescu reușise să se ascundă de urmăritorii săi, refugiându-se în cartierul Dorobanți de la marginea Bucureștilor. În lipsă, el fusese judecat și condamnat de Consiliul de Război al Corpului II armată la 1 iulie 1938 la 9 ani închisoare corecțională, la 6 ani interdicție, la 120000 lei amendă și la 50000 lei despăgubiri față de stat.

În seara zilei de 26 ianuarie 1939 un grup de agenți ai Siguranței

statului alcătuit din Constantin Bouleț, Laurențiu Constantin, Marin Georgescu și Otto Rainer l-au surprins pe profesorul Vasile Christescu în ascunzătoarea sa din Dorobanți. El a refuzat să se predea, s-a baricadat în locuința sa unde se afla singur și a răspuns cu focuri de revolver la împușcăturile urmăritorilor lui. A reușit chiar să rănească pe trei dintre ei în picior și în mână, dar până la urmă a fost răpus de numărul mare al atacatorilor. A murit împușcat în piept și în cap de agentul Otto Rainer. După deces trupul lui a fost transportat la Institutul medico legal.

Într-o lucrare cu caracter monografic aparținând legionarului expatriat Ștefan Palaghiță, intitulată *Garda de fier* (Buenos Aires, 1951), autorul atribuie asasinarea profesorului Vasile Christescu lui Horia Sima, care i-ar fi denunțat Siguranței ascunzătoarea, tocmai pentru a-l înlătura din competiția pentru putere, la conducerea Gărzii de fier.

Și acum îmi apare în față imaginea reprodușă în ziarul Universul din 28 ianuarie 1939 care-l înfățișă pe profesorul meu răpus de gloanțele asasinilor lui.

Amintirile despre profesorul Vasile Christescu stăruie și azi vii în memoria mea. Eu l-am văzut

întotdeauna pe profesorul meu ca pe un savant de mare prestigiu, un demn urmaș al lui Vasile Pârvan, care a îmbogățit la rândul său istoriografia românească cu studii și monografii devenite pentru mai multe decenii lucrări de referință, precum *Viața economică în Dacia romană. Contribuții la o reconstituire istorică* (Pitești, 1929), și *Istoria militară a Daciei romane* (București, 1937). Al doilea volum îl păstrez și azi în biblioteca mea împreună cu două fotografii făcute în tabăra de la Techirghiol din 1935, într-una din ele aflându-se profesorul Vasile Christescu în costum de sport, înconjurat de echipa de voleibal a liceenilor din acea tabără. De unde să știe profesorul meu în acel moment când se fotografia fericit între tinerii liceeni că va muri răpus de gloanțe la nici cinci ani mai târziu, într-o vreme când România Mare se afla la răscrucea existenței sale, frământată de lupte politice interne, fiind condusă de un monarh lipsit de calități? După cum se știe, guvernarea timp de un deceniu a lui Carol al II-lea poate fi apreciată drept o adevărată catastrofă cu consecințe grave pentru țară, de n-ar fi decât să ne amintim de pierderea unui număr de teritorii ca: Transilvania de nord, Basarabia, Bucovina de nord și Dobrogea de sud, teritorii care însumau 36000

km² locuite de o populație de 6 milioane de locuitori.

Dar în 1940 s-a produs nu numai destrămarea teritorială a României Mari ci și instaurarea unui nou regim politic în România, dictatura regală fiind înlocuită în septembrie cu un regim de dreapta - statul național-legionar. Atunci una din măsurile luate de noul guvern a fost și arestarea unor înalți demnitari și lideri politici ai vechiului regim printre care au fost arestați și generalul Gabriel Marinescu, fostul ministru de Interne în 1939, împreună cu agenții Siguranței statului și întemnițați în închisoarea de la Jilava de lângă București. Două luni mai târziu, în noaptea de 26/27 noiembrie 1940, toți acești prizonieri politici: în număr de 64 au fost asasinați de echipe formate din legionari, printre cei uciși aflându-se și asasinii profesorului Vasile Christescu (În lista nominală publicată recent în revista Dosarele istoriei din 4/1997, cei patru asasini se află la numerele 38,42,45 și 56).

Este vorba în cazul de față de dreptate immanentă sau de o simplă coincidență? Răspunsul rămâne la aprecierea cititorului acestor rânduri.

Constantin Șerban

România și războiul civil din Rusia (1917-1918) (I)

În istoriografia română o temă de cercetare mai puțin analizată a fost reprezentată de reacțiile românești - la nivelul diplomatic, al Casei Regale sau al cercurilor militare - în conflictul dintre Armata Roșie și grupările alb-gardiste.

Desigur, excesiva ideologizare a problemei de referință și o introducere limitată și selectivă a materialului de arhivă în circuitul analizei istorice, au privat istoriografia română de o evaluare exactă.

Pe baza unor documente care nu au constituit încă obiectul criticii istorice, vom încerca să punem în lumină noi aspecte asupra interferențelor existente între politica românească și războiul civil din Rusia.

Vom studia pozițiile românești referitoare la o perioadă din istoria Rusiei în care haosul generat de momentul octombrie 1917 a dezvoltat bazele unei noi autocrații (un țarism roșu "imperial" și "mesianic") sub forma "partidului unic".

Într-o schemă de putere de la începutul anului 1917, se poate observa în Soviete un element germinativ al viitorului regim sovietic, aserțiune confirmată de celebra sintagmă leninistă: "Toată puterea în mâna Sovietelor!"

Sovietele erau "parlamente populare", din care prin definiție clasele "burghezo-moșierești" erau excluse, dar exercitau și puterea executivă, fiindcă, deciziile lor aveau putere de lege în noul context socio-politic al anului 1917.

După evenimentele sociale din 23-24 februarie 1917, când s-a înregistrat o mișcare progresivă de la "Jos Țarul!" la "Jos guvernul (imperial)!", Duma - instituția care prezervase ultima brumă de legalitate - a lăsat să treacă puterea integral în

mâna Sovietelor. Trebuie de remarcat că, bolșevicii penetraseră Sovietele (în fapt, structura lor suferă un proces de "bolșevizare"), iar prikazul nr. 1 decretat de Sovietul din Petrograd legitimase puterea acestora. Se poate afirma că primul guvern provizoriu condus de troica: prințul Lvov, Miliukov și Kerenski a fost prizonierul Sovietului din Petrograd. După expresia lui Kerenski, guvernul provizoriu era un "centru nervos lipsit de organe motoare".

În aceste condiții singura instituție care apăra pozițiile monarhiei era Duma.

Liberalii din primul guvern provizoriu au vizat aprofundarea revoluției și crearea unei armate democratice, excluzând o posibilă revenire a țarului.

Țarul Nicolae expedia de la domiciliul său forțat de la Stovska, o scrisoare regelui Ferdinand care era în refugiu la Iași (7/20 martie): "Majestății Sale Regele, Vă mulțumesc pentru mesajul transmis de către Regină și Majestatea Voastră. Eu sunt încă separat de familia mea. Cred că bunul Dumnezeu va ocroti poporul român și va acorda Domniei voastre victoria finală (n.n. împotriva Puterilor Centrale)."¹

Momentul în care Nicolae al II-lea trimitea scrisoarea era unul de criză politică și militară a Rusiei. Fostul suveran fusese acuzat de unii membri ai guvernului provizoriu, ca ministrul de Externe, Tereșenco, pentru tentativele sale de încheiere a păcii separate. Miliukov dăduse reasigurări aliaților că Rusia va continua efortul de război împotriva Puterilor Centrale. Bolșevicii lansaseră celebrele "teze din aprilie" despre cucerirea insurecțională a puterii, în locul democrației burgheze

preconizându-se o republică a Sovietelor. Astfel, întreita bază a Romanovilor fundamentată pe ortodoxie (țarul era capul bisericii), autocrație (puterea militară, civilă erau concentrate în mână împăratului) și popor (țarul era părinte al lui, apărându-l împotriva aristocrației) a fost pulverizată de o revoluție, într-o primă fază a "inteligenței", apoi bolșevică, conducătoare spre un "țarism roșu". "Vechiul Regim" nu putea fi apărat decât de dinastia și aristocrația rusă, în afară de aceste segmente de putere, nimeni nu avea interes în apărarea vechii ordini societale. Iar "revoluția pentru bolșevici, nu este rezultatul unei evoluții, așa cum a conceput-o Marx."²

Materializarea opțiunii pentru apărarea regimului țarist s-a făcut prin acțiunea cercurilor militare fidele țarului, moment numit în istoriografia liberală "puciul" lui Kornilov, iar în cea marxistă "rebeliunea" militară, reacționară a ofițerimii țariste.

Astfel, în august 1917 generalii Kornilov, Lukomski, Markov, Romanovski au preparat la Moghilev și Zagolnika (sediile Marelui Cartier General) planul de reinstaurare a țarului.

Această inițiativă a fost sprijinită și de un corp consistent al generalilor germani în frunte cu von Goltz, von Hoffmann care preconizau o cruciadă împotriva "bolșevismului" și readucerea țarului.³ Acțiunea promonarhică a generalului Kornilov era sprijinită pe importante efective militare: "Divizia sălbatică" (trupa de gardă de la Marele Cartier General) și 40 de "batalioane de șoc" special create pentru acest puci.

Disponerea strategică a trupelor fidele lui Kornilov era concentrată pe

frontul de nord și frontul de vest, iar în bazinul Donețului se aflau divizii de cavalerie și cazaci.

Planurile ofensive ale generalului Kornilov vizau și celebra legiune cehoslovacă (recrutată din foștii prizonieri de război din armata austro-ungară), dar și voluntarii români de pe frontul din Răsărit.

Voluntarii transilvăneni și bucovineni puteau să modifice prin nebolșevizarea lor raportul de forțe de pe frontul românesc și ucrainean. O posibilă fuziune între voluntarii români și corpul polonez al generalului Dowbor-Musnicki ar fi izolat forțele bolșevice din zona Nistru - Nipru.

(Urmare în numărul viitor)

Constantin Buchet

1 Arhiva Națională Istorică Centrală, fond Casa Regală, Ferdinand, dosar nr. 13/1917, fila 1, telegrama lui Nicolae al II-lea către regele Ferdinand, expediată din Stavka la 7/20 martie 1917.

2 Mircea N. Djuvara, *Evoluție și revoluție*, conferință ținută la Fundația Universitară "Carol I" la 14 iunie 1923, extras din volumul *Doctrinile partidelor politice*, București, "Cultura Națională", f.a., p. 10.

3 L. Zsigmond, *Versuche des deutschen Imperialismus, seine Machtpositionen Ost und Südosteuropa hinüberzureiten 1918-1921* în "Acta Historica Hungaricae", tom V, nr. 1-2, 1956, p. 82-83.

Profesorul Cristea Mateescu (1898-1979)

Și-a făcut studiile la Colegiul Carol din Craiova, terminându-l ca premiant de onoare și șef de promoție, după cum tot șef de promoție a fost și la Înalta Școală de poduri și șosele, cu dreptul de a purta sabie.

A participat la campania din Bulgaria în 1913 și apoi, în cadrul Armatei I-a la luptele pentru apărarea trecătorilor, în primul război mondial. A gradul de elev ofițer. A căzut prizonier la Turnu Roșu și a îndurat chinurile lagărului german de la Strattlund, până la sfârșitul conflagrației. Revenit în țară, este chemat în rândurile noii Școli politice de la București, unde rămân pe rând ocupă posturile de la șef de lucrări până la profesor universitar titular. Numai pe postul de conferențiar, ing. dr.

Cristea Mateescu "zăbovește" 11 ani (1939 - 1950).

Înainte și în timpul celui de al doilea război, devine creatorul mai multor proiecte de hidrocentrale, printre care cel mai important este acela de pe Valea Sadului. Încă din 1944 explorează versanții sudici ai munților Făgăraș, localizând amplasarea marelui baraj de la Vidraru-Căpățâneni, care va deveni, prin dimensiunile sale, cel mai înalt din Europa. Mai târziu, o nouă centrală îi va încununa opera: aceea de la Lăpușnicul Mare - Gura Zlata.

Profesorul Cristea Mateescu, alături de alte mari personalități ale hidraulicii românești, Dorin Pavel și Vasilescu-Colorado (care și-a datorat faima și

supranumele marilor bagaje de pe fluviul Colorado-S.U.A. și a sfârșit executat la Canal, într-un monstruos proces de "sabotaj" în 1953) au format generații întregi de specialiști în domeniu.

Rămâne notabilă pentru istoria rezistenței române informația că inginerul Cristea Mateescu a furnizat M.N.R. Oltenia (generalului Carlaont) planurile directe (la scara 1:10.000) ale întregului spațiu național și a susținut cu bani și date concrete suszisa mișcare. Ca semn de protest împotriva regimului comunist instalat la putere, intuind scopurile criminale ale acestuia în tăierea Canalului Dunăre-Marea Neagră, prof. Cristea Mateescu a acceptat numai pentru 24 de ore funcția de director general iar a doua

zi și-a prezentat demisia, spre furia lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul general al P.M.R.

La împlinirea de 80 de ani, Academia l-a sărbătorit pe acela care, constant și dărz, respinsese invitația de a deveni membru P.C.R., aducându-i un omagiu pentru cele șase hidrocentrale ctitorite și pentru folosirea în construcții cu deschideri mari, a unor metode și procedee originale.

A murit sărac și uitat, într-un demisol din piața Dorobanți. Va rămâne însă, dincolo de un exemplu strălucit de inteligență, înalt profesionalism și conștiință națională, pionierul și realizatorul celor mai prestigioase baraje ale României moderne.

M. R.

Memoria documentelor

Vasile Motrescu (1920 - 1958)

Într-un număr anterior al revistei (nr. 11/1997) am publicat un studiu al lui Adrian Brișcă privind viața și lupta partizanului Vasile Motrescu. Acum punem la dispoziția cititorilor o serie de documente foarte interesante - scrisori adresate de partizan organelor de miliție, pe care ni le-a furnizat același harnic cercetător Adrian Brișcă.

1. 1951 aprilie 10, Codrul Voievodesei. Scrisoarea partizanului Vasile Motrescu, destinată organelor superioare de Miliție, în care explică de ce a luat calea codrului.

Copie 10 aprilie 1951
Către Organele de Miliție din RPR.
Rog a se înainta la organele superioare.
(ss)Vasile Motrescu

Declarația partizanului MOTRESCU VASILE

1.- Subsemnatul MOTRESCU VASILE din comuna Vicovu de Jos, jud. Rădăuți.

Având în vedere că sunteți nedumeriți din ce cauză am părăsit comuna și am plecat în partizanat și totodată cu ocazia aniversării a doi ani de când trăiesc prigonit, țin să vă declar următoarele:

Ce m-a determinat să părăsesc comuna?

În vara anului 1944, luna iulie, venind într-un concediu de pe front, m-am înscris voluntar în grupul de informație și partizani de pe lângă comandamentul german din Dorna, jud. Câmpulung, unde am făcut școală timp de 4 săptămâni, până în ziua de 23 august 1944. A doua zi când s-a încheiat armistițiul am părăsit grupul și am plecat împreună cu agentul Dvs. COSTICĂ GH. COROAMĂ, în comuna Dorna Căndreni, unde am stat 3 săptămâni pe munții Domei. După aceste 3 săptămâni m-am înapoiat singur în comuna Sadova, când au apărut ostile URSS-ului. Întors în comună odată cu părinții din refugiu, am stat acasă o săptămână, liber. După o săptămână am fost pus în urmărire de către comandantul rusesc de la Putna. Fiind înștiințat din timp, am luat calea codrului, în ziua de 21 septembrie 1944 și am stat fugit până în iulie 1945.

După plecarea comandantului rusesc de la Putna, am ieșit în sat și am stat liber până în 1949, luna aprilie, ziua 10, când am fost informat din nou că sunt pus în urmărire și [sunt trecut] pe lista de ridicare, împreună cu fratele GHEORGHE, PRECOP ȚUGUI, GHEORGHE ȚUGUI și alții etc.

Cu toate că în anul 1948 m-am înscris în partid, nu am avut nici o considerație, eram privit ca ceva bănuitor, cu toate că sufletul meu era curat și corespunzător cerințelor partidului. În vara anului 1948 am lucrat 3 luni, cu elan, la fabrica de cherestea din sat. După 3 luni am fost concediat, sub motiv că nu am vechime în domeniul forestier. Toamna am plecat la lucru în Putna, la fasonatul lemnului de foc, m-am pus pe muncă și aici. Împreună cu fratele făceam zece metri steri pe zi și la plată m-am ales tot cu același preț, ca și cel leneș. M-am lăsat de lucru și mi-am făcut o cerere pentru câțiva metri cubi de draniță, am timbrat-o și mi s-a spus de către autoritățile comunale să o pun în geam. Am așteptat un timp, nici un rezultat. Am mai făcut o cerere și iarăși timbre și mi s-a spus tot ca înainte, că acum se aprobă și să o

pun tot în geam. Aștept rezultat, nu s-a aprobat. Am mai făcut una tot cu același conținut și D-l primar VASILE ȚUGUI mi-a făcut observație că de ce am scris "Tovarășe Administrator" că eu nu sunt tovarăș. Dacă nu sunt tovarăș eu, fără casă, fără vite sau alte mijloace ca să-mi pot construi un cămin, după cum se vede astăzi în ce situație a rămas soția cu cei doi copii, tot la fel eram și atunci. Toate aceste lucruri întâmplătoare de care vă puteți singuri să vă informați și cu cele de care v-am scris mai sus, m-au pus în situația de am prins urgie pe partid. Cu o zi înainte de ridicarea fratelui [meu] GHEORGHE și a celor mai sus menționați, am luat iarăși calea codrului, în ziua de 10 aprilie 1949.

Venind la o săptămână în sat și auzind că fratele este ridicat, m-am înflăcărat și am prins o și mai mare urgie pe partid.

Vă întreb, domnilor comuniști, eu, V. Motrescu: Ce a făcut fratele [meu] Gheorghe, căci în anul 1944 era un copil, ce a făcut moș PRECOP ȚUGUI în vârstă de aproape 70 ani? Ei nu și-au făcut decât datoria față de acele vremuri! Ce crime sau ce jafuri au făcut de i-ați considerat criminali de război? Pentru acestea m-ați făcut tot dvs. de am luat calea codrului! Că uitam să vă scriu: În toamna anului 1948, deși eram membru de partid, D-l SCHIPOR NICOLAE m-a avertizat să ies afară eu și fratele Gheorghe din localul public (cooperativă), sub motiv că se ține ședință. M-ați scos afară din cooperativă, eu am ieșit și din sat și acum vă declar că vă sunt vrăjmaș și vă spun răspicat că *iubesc mai mult "libertatea" decât viața!* Și vă spun că nu voi ceda niciodată, dar niciodată, poate să țină regimul comunist 50 de ani și eu nu voi ceda, nu voi trăda, nu mă voi preda decât mort!

Iarăși vă întreb, că Dvs. îmi doriți mie binele și îmi promiteți libertatea. Atunci dacă îmi doriți mie binele, de ce mă urmăriți și de ce m-ați condamnat la un timp așa de mare de închisoare?

2.- Căci pentru mine nu există cadre pregătite, spioni, trădători, să aibă posibilitatea să mă prindă viu. Puteți Dvs. să întrebuințați toate mijloacele și metodele sovietice de schinguire, amenințare, deportare sau temniță, și chiar de ați executa toată familia mea, toate rudele și toți [pe] care credeți Dvs., eu, partizan V. Motrescu, nu voi ceda niciodată viu. Poate că mă veți întreba că e păcat să mă omorâți nevinovat, dar eu vă spun că vinovat-nevinovat eu nu cedez și nici nu voi trăda pe frații mei de suferință, care au aceeași soartă ca și mine. Puteți să-mi garantați libertatea și să-mi încredințați cel mai înalt post de răspundere din R.P.R. și chiar să fiu și sigur de libertate nu voi ceda și nici nu voi trăda, că simt în suflet datoria și porunca sfântă a Voievodului de la Putna, de a nu pleca capul în fața vrăjmașului, când a lăsat pe patul morții, urmașului său Bogdan, aceste cuvinte:

"Iar dacă vrăjmașul vostru v-ar strămtoara cu rușinoase închinări, atunci mai bine muriți prin paloșul lui, decât să fiți privitorii împilării și ticăloșiei țării voastre. Dumnezeu părinților voștri însă se va îndura de lacrimile slugilor sale și va scula dintre voi pe cineva care îi va așeza iarăși pe urmașii voștri în libertatea și puterea de mai înainte."

Aceste cuvinte jur că le voi ține până la cea din urmă suflare de viață!

Frați milițieni, dacă nu vă mustră testamentul lui Ștefan cel Mare, atunci urmăriți-mă și luați-mi viața, căci pentru mine e o cinste să mor ca un erou, decât să mă predau ca un mișel și să mă torturați, să mă chinuți și apoi să mă faceți evadat, ca să mă

omorâți mișelește.

Știu și cunosc foarte bine politica Dvs. mincinoasă despre așa zisa libertate, de care vă bucurați numai Dvs., membrii de partid, iar restul omenirii suferă durerile nașterii. Prin jertfe vă bucurați astăzi Dvs. de libertate și tot prin jertfe vom dobândi libertatea și noi, cel puțin pentru copiii noștri dacă nu pentru noi, care suntem astăzi prizonieri și amărâți cu sufletul, căci noi avem un fundament după care ne călăuzim: "Biblia" și credința în Dumnezeu. Asta e speranța noastră, iar "libertatea" noastră este scrisă cu litere de foc.

Eu nici nu am adus la cărma Țării Românești Partidul Comunist și nici nu-l pot îndepărta! Aceasta nu stă în puterea mea. Chiar de aș depune toate eforturile, nu vă pot dărâma. Dar nici nu pot să vă zidesc.

Dvs. mă considerați ca extrem de periculos? Nu oare tot Dvs. m-ați pus în situația de sunt periculos? Da, sunt, dar nu extrem! Dvs. ați umblat doi ani de zile împreună cu toată șlehta de agenți și spioni să-mi luați viața, nevinovat de pedeapsa cu moartea, pentru o mână de arginți, înaintare în grad, serviciu, decorații, etc.

Vă întreb, de ce n-ați reușit cel puțin un cartuș să trageți după mine? Pentru ce? Pentru că eu nu am căutat și nici nu caut să iau viața la nimeni, cu toate că am avut posibilitatea de sute de ori. Când ați stat la pândă, am stat și eu lângă Dvs., foarte aproape. De ce fumați în pândă? Noaptea de ce umblați cu grămada? Cu o singură grenadă v-aș ucide pe toți. Umblați cu pistoalele automate și cu câinii de apă și când v-a așezat în vara lui 1949 între Poiana Stănișoara și Aluniș prietenul meu COSTICĂ COROAMĂ, eu unde eram? Tot lângă Dvs. Iar noaptea, de atâtea ori, pe C.F.F., Putnișoara, Stejea, Hașca și pe toate pâraiele pe unde ați umblat, nu mi-ar ajunge toată hârtia aceasta să vă scriu de câte ori v-am văzut ziua, noaptea, călare pe cai, etc. Spre rușinea Dvs. o spun, că și eu am stat sub un acoperământ cu Miliția. Frați milițieni, nu vă fie frică să veniți în pădure, în misiune, că din partea mea un păr nu are să vă cadă din cap. *Suntem români, frați, nu trebuie să ne ucidem.* În decurs de doi ani de zile nu am tras un cartuș după Dvs. Să nu vă fie frică, fraților. Veniți în pădure, e vară, e frumos, trăiți în cântecul păsărelelor și te îmbată mirosul florilor. E o plăcere să dormi pe cetina verde. Îndrăzniți, fraților, să nu vă fie frică de mine, căci eu atât timp cât nu sunt atacat nu voi folosi arma. Dar în cazul când voi fi atacat, folosesc din plin și cu cea mai mare precizie armamentul pe care-l posed.

Îl avertizez pe D-l plutonier major CEAUȘU de la postul Vicovu de Jos să-și instruiască agenții și spionii în spiritul marxism-leninismului proletar, că divulgă tot, se laudă că sunt agenți secreți, umblă în urmărire mea fățiș, culeg informații în orb de printre oameni, îi întreabă cam pe unde aș putea să trăiesc și câte altele. Eu aș sfătui pe acești oameni, foști prieteni ai mei și tovarăși de vânătoare, să se lase de acest sport și să-și mănânce pâinea muncind, să nu se lăcomească la o sută mii lei ca să-mi verse sângele, că vor fi trași la răspundere, că sângele meu e scump.

3.- Și iarăși vă întreb, domnilor comuniști: De ce m-ați condamnat la un termen așa de lung de închisoare, dacă spuneți că nu am făcut nimic vrednic de pedeapsă? Și de ce mă urmăriți cu atâta înflăcărare dacă îmi doriți libertatea? Renunț și refuz această libertate pe care mi-o doriți Dvs.

Desigur că ieșeam singur, fără plocoane, dacă vedeam că nu mă urmărește nimeni. Dar Dvs. m-ați pus în urmărire din primul pas pe care l-am făcut. În 1945 am ieșit

singur, fără invitație. Dacă am văzut că nu mă urmărește nimeni, ce rost mai avea să mai stau în pădure?

Și totodată vă spun că nu fac parte din nici o organizație subversivă sau de subminare a R.P.R. La activul meu nu am decât ceea ce știți și Dvs: dezbrăcarea inginerului IOJA TOADER și [a] celor doi studenți și a organelor silvice din ocolul Marginea, cantonul Voievodeasa. Și aceasta am făcut-o din lipsă de îmbrăcăminte, iar manifestarea cu amintiri am făcut-o din dragoste [față] de partidul comunist. Dvs., dacă ați fi în situația mea ați face mai rău decât mine. N-am jefuit, n-am omorât pe nimeni, nu am băgat mâna forțat în traista nimănui, iar de când m-am despărțit de CENUȘĂ, mi-am câștigat existența prin mijloace cinstite, lucru de care v-ați convins și Dvs., că nu am luat de la nici un muncitor mâncarea. Atunci Dvs. poate veți crede că am mâncat mâncare cinstită de acasă, de la părinți sau de la rude, dar eu vă spun că nu de acasă, ci m-am aprovizionat, lucru de care v-ați convins și Dvs. În decurs de un an de când pândiți și urmăriți la milimetru soțul părinții, frații, rudele și [pe] cei care credeți dvs. că mă puteau aproviziona.

Domnilor, eu vă declar just și clar, că sunt vânător iscusit din fragedă copilărie, am împușcat ce mi-a ieșit în cale și toate acestea cu cartușe reduse și dvs. arareori dacă auzeați un foc de armă, am făcut carne și fac în prezent, că pot să vă țin cu carne aproape toată miliția din județ, lucru de care sunteți convinși. Puțini cetățeni din comuna Vicovu de Jos care nu au mâncat carne făcută de mâna mea, și poate veți zice că nu pot mânca carne goală. Da, și eu spun că nu. Nu se poate trăi numai cu carne. Dar eu cred că pe 30 kg carne, orișicine îmi dă 10 kg făină. Nu, schimbul acesta nu-l fac nici cu rudele, nici cu părinții, frați sau soție, căci lor le este acru sufletul de carne și de mine. Așa că Dvs. luați și vă odihniți în liniște, nu mai pierdeți atâtea nopți de pomană, fără nici un rezultat, căci vă spun clar că eu nu mă duc acolo unde păziți și vă închipuiți Dvs. că vin eu, la case marginase, unde este puterea. Vicovu de Jos e destul de mare, Vicovu de Sus la fel, Voitin, Horodnic de Sus și de Jos, etc. Sunt oameni înstăriți și doriți de carne sălbatecă, dar vă spun că nu numai oamenii înstăriți mă sprijină, ci și cei săraci 90 la sută sunt cu mine, iar 10 la sută cu Dvs. și aceste elemente, cele mai corupte, vă susțin pe Dvs. De asta nu mă puteți prinde, că nu ascuțiți vigilența și nu duceți muncă de lămurire. Dvs. știți starea de spirit a populației din această regiune?

Eu cred că v-ați lămurit în privința asta în această iarnă, în timpul cât ați făcut pază pe barăci, ați putut constata starea de spirit a muncitorilor și de felul cum sunt aprovizionați, cu slănină stricăță, brânză și făină alterată.

Dvs. credeți că dacă membrii de partid infocați, miliția, funcționarii și codițele de măturoi sunt bine plătiți, băuți, mâncați, bine îmbrăcați, lămuți de partid, umflați cu minciuni și promisiuni, credeți că toată lumea e ca Dvs? Înșiși muncitorii sunt nemulțumiți. Eu nu sunt codiță de topor, nici unealta lui Tito, dar nici coadă de măturoi nu sunt. *Am iubit și iubesc libertatea mai mult decât viața* și vă spun în încheiere că niciodată nu veți reuși să mă prindeți, dar niciodată. Atunci mă veți prinde, când va fi toată lumea plătită, îmbrăcată și lămurită, așa cum sunteți Dvs. Deocamdată vă urez spor la muncă și mai odihniți-vă până la iarnă. Vă salut în numele libertății!

Partizan ss/ V. Motrescu

Adrian Brișcă

(urmare în numărul viitor)

Comemorări

- Pictori români în războiul de independență

În acest an se împlinesc 120 de ani de la Războiul pentru Independență. România care își proclamase independența la 9 mai intra cobeligerantă alături de Rusia, la cererea expresă a ducelui Nicolae

atunci ministru de Externe, care prin intermediul medicului Carol Davila, de la Marele Cartier General al armatei române invita pe front pe cei mai importanți pictori ai vremii. Răspund mesajului: Nicolae Grigorescu, Sava Henția, Carol Pop de Szathmary și George Demetrescu Mirea.

Nicolae Grigorescu primește mesajul la Vitre în Franța, de unde ne-au rămas acele frumoase peisaje pline de o liniște caldă patriarhală, idilice și suave. Avea 39 de ani și inima îi clocotea de râvnă și mintea de planuri. Voia să se impună la marile saloane de la Paris, dar primind mesajul primului ministru se întoarce în țară și se pune la dispoziția guvernului. Cât ține campania, viața lui se va petrece în mijlocul ostirii, împărțind cu soldații simpli lipsurile și privațiunile, începând din momentul trecerii Dunării la Corabia de unde avem numeroase schițe și desene, trecând prin iarna grozavă a celui an și până în primăvara anului 1878. Desenele sale în peniță și creion, acuarelele nu mai amintesc nimic din acea exaltare luminos sentimentală a lucrărilor din Franța. Mișcarea mâinii urmează noile stări sufletești pe care i le crează durerea și groaza întâmpinate pretutindeni. Modelele și le alege dintre

ofițeri, soldați și prizonieri. Chipuri transfigurate de fericirea pe care o aduce victoria, chipuri împietrite de groaza morții iminente, chipuri istovite de oboseala marșurilor. Ororile războiului oglindite pe

târziu după aceste schițe și desene, sunt lipsite de spontaneitate, dar păstrează acel dramatism și atmosfera pe care o acordă culoarea, mănuită cu un penel înclinat mai degrabă către construcție decât către notația emoției. Acest neajuns i-a fost reproșat, dar pictorul nu merită reproșurile fiindcă emoția nu e un sentiment persistent.

Ca fotograf oficial al principelui Carol, Carol Popp de Szathmary nu putea să nu participe la campanie. Avea 65 de ani când a fost mobilizat și avea o bogată experiență atât în tehnicile gravurii și

Mai tânăr decât confrății săi - se născuse în anul revoluției, 1848 - Sava Henția participă și el la războiul nostru de independență, chemat de doctorul Carol Davila care-l cunoștea de la azilul "Elena Doamna", unde tânărul pictor deținea postul de profesor de desen. Pentru Sava Henția războiul a însemnat o adevărată școală. Adept al manierei liric-sentimentale a lui Proud'hon, marele poet al corpului feminin, pictorul este pus în fața vieții aspre a războiului. Schițele sale în cărbune, creion și acuarelă care vor sta la baza marilor sale

Nicolae Grigorescu, *Dorobanțul*

către regele Carol I "să se treacă Dunărea cât mai degrabă". Regele primește comanda supremă a tuturor trupelor din fața Plevnei. Sub privirile întregii Europe care-și trimisese corespondenți de război pe acest teatru de operații, o armată nouă, încă necunoscută își făcea apariția. Un corespondent american scria: "Niciodată n-aș fi crezut să văd atâta bravură la o trupă care până atunci n-a cunoscut focul". "Au fost acte de un eroism care nu se pot povesti", adăuga un ziar belgian, iar o gazetă austriacă comenta admirativ dar și cu îngrijorare "bărbătescul pas al României pe câmpul de război a schimbat cu o singură lovitură situația statului român".

La 31 august Grivița cădea și Armata Română începea bătălia pentru luarea Plevnei care avea să cadă și ea la sfârșitul lui noiembrie sub atacurile de nestăvilit ale dorobanților și roșiorilor. Armata română s-a acoperit de glorie și la Smârdan, Rahova, Nicopole, Opanez și Vidin. Pretutindeni în aceste locuri de jertfă și eroism a fost însoțită de marii artiști ai vremii, care au avut misiunea să urmeze armata și să immortalizeze în operele lor scenele cele mai remarcabile din marile războaie.

Nici o campanie românească nu a fost atât de artistic mediatizată ca cea din 1877. Ideea a aparținut lui Ion Brătianu, pe

Sava Henția, *Ostași odihnându-se*

fețele oamenilor; din când în când silueta falnică a unei ștafete. Dar a știut să surprindă cu o mână rapidă, ușoară, pasională și vălmășagul luptelor, dinamismul și frenezia asalturilor. Tablourile în ulei, lucrate mai

tarziu după aceste schițe și desene, sunt lipsite de spontaneitate, dar păstrează acel dramatism și atmosfera pe care o acordă culoarea, mănuită cu un penel înclinat mai degrabă către construcție decât către notația emoției. Acest neajuns i-a fost reproșat, dar pictorul nu merită reproșurile fiindcă emoția nu e un sentiment persistent.

compoziții istorice se caracterizează prin realism și justă observație. Nu a urmărit bătăliile, dar atmosfera războiului se resimte în scenele sale de bivouac, de viață domestic ostășească de tabără. Sunt lucrări bine compuse și în ciuda detaliilor au monumentalitate și gravitate, calități care i-au adus aprecierea oficialităților vremii prin acordarea medaliei. "Bene Merenti" clasa a II-a și achiziționarea de către Casa Regală a unui mare număr de schițe.

În sfârșit, George Demetrescu Mirea, avea doar 23 de ani când a plecat pe front i absolvise de curând Școala de arte frumoase din București. Și pentru el, războiul a însemnat o adevărată școală de viață și de artă. Notații în creion ale unor străzi și clădiri din localitățile prin care a trecut armata, adăposturi și tabere, scene de pregătire militară, dar mai cu seamă portrete de ostași, infirmieri, ofițeri în uniforme

diferitelor arme arată rigurozitatea desenatorului și aptitudinile sale de portretist, calități recunoscute curând după război, atât în țară cât și în străinătate.

Bogata producție iconografică lăsată nouă de cei patru pictori este mai mult decât o ilustrare "pe viu", "la fața locului", a unui război care a însemnat pentru noi românii edificarea destinului nostru istoric, e o producție artistică de mare valoare o parte importantă a patrimoniului artistic național, cu care se mândresc muzeele și bibliotecile noastre.

C. Radu-Maria

comemorări

200 de ani pentru eternitate Ienăchiță Văcărescu

La mai puțin de 60 de ani, în ziua de 12 iulie 1797, a trecut pe celălalt tărâm, la reședința sa din București, poetul și filologul și istoricul Ienăchiță Văcărescu. Cu blazon boieresc de viță veche, pe deplin înstărită, Ienăchiță Văcărescu, om învățat la înalte școli europene, ocupă cele mai însemnate dregătorii în cancelariile domnitorilor din Țara Românească (Grigore Ghica, Ipsilanti, Mavrogheni).

Deși înmormântat în biserica Sf. Ion cel Mare, chipul său a fost păstrat pentru posteritate în incinta bisericii Sf. Spiridon cel Nou, din ctitoria lui Bucur, oferind perspectiva unei figuri de intelectual rasat, în contrast cu vestimentația epocii sale: pe cap gugiuman de samur, mantie de sevai roz-gălbui, încins cu giar care ascunde pe jumătate un hanger cu mâner smalt albăstrui și ornamentat cu pietre scumpe. În mână ține un pergament, pe jumătate derulat și care conține testamentul său în versuri.

"Urmașilor mei Văcărești,
Las vouă moștenire
Creșterea limbii românești
Ș-a patriei cinstire!"

Cunoscător a câtorva limbi de largă circulație la acea vreme (turcă, italiană, greacă, germană, franceză) Ienăchiță Văcărescu a îmbogățit tezaurul culturii noastre cu două dicționare păstrate în manuscris (turco-român, româno-turc și germano-român, român-german) precum și o importantă gramatică, **Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduiriilor gramaticii românești (1787)**

În gramatica sa, cărturarul muntean susține ideea romanității limbii române și introduce, pentru susținerea argumentelor

sale, reguli moderne de punctuație, morfologie și sintaxă, după modelul lingvistic italian. În partea a doua a gramaticii, Ienăchiță Văcărescu ia în discuție tipurile și tehnicile prozodiilor poetice, ilustrându-le cu exemple din creațiile personale. Într-o altă scriere a sa, folosind izvoare turcești, la care adaugă și elemente de memorialistică, ilustrul nostru înaintaș dă la iveală un compendiu intitulat **Istoria preaputernicilor împărați otomani**.

Numele lui Ienăchiță Văcărescu este legat în primul rând de activitatea lirică, preocupare care îi conferă o reputație de excepție în peisajul cultural al secolului al XVIII-lea. Poeziile sale sunt în directă corespondență cu melodiile lăutărești care aveau atunci o largă circulație în Țara Românească și mai departe. Discursul său sentimental este direct și curgător ca unda zefirului.

"Amărată turtura
Când rămâne singura,
Căci soția și-a răpus,
Jalea ei nu e de spus."

"Spune, inimioară, spune
Ce durere te răpune?
Arată ce te muncește,
Ce boală te chinuiește?"

Fă-o cunoscută mie,
Ca să-ți caut dohtorie!"

Cu poezia *Într-o grădină*, Ienăchiță Văcărescu s-a bucurat chiar de recunoaștere europeană, datorită conciziei epigramatice și grației exprimării literare:

"Într-o grădină,
Lâng-o tulpină,
Zării o floare ca o lumină.
S-a tai, se strică!
S-a las, mi-e frică
Că vine altul și mi-o ridică!"

Ca scriitor, Ienăchiță Văcărescu reprezintă capul de coloană al etapei de fundamantare a lirismului cult în Țările Române, vreme "când se produce trecerea de la umanism la lumini, de la conștiința de neam la ideea de națiune, de la neogrecism la asimilarea încă timidă a influențelor occidentale". (Paul Cornea). Altfel spus, testamentul său nu a rămas doar o simplă însemnare versificată, pe un pergament îngălbenit de vreme. El a constituit semnul emblematic pentru toate generațiile de cărturari, îndeosebi de poeți care au străbătut toate zonele crepusculare ale creațiilor lirice pe "calea regală" a celor 200 de ani care sau scurs de când Ienăchiță Văcărescu a trecut în eternitatea astrală a frumosului.

Dumitran Frunză

poesis

Veronica Russo

VERONICA RUSSO: s-a născut la 17 septembrie 1918 în comuna Râspopeni, județul Orhei. A terminat liceul la Chișinău. Este licențiată a Facultății de Filosofie și Litere a Universității din București. În 1940 se refugiază din Basarabia.

Plachete de poeme publicate: *Despre suflet, despre cuvânt* - poeme, Editura pentru Literatură, 1968, *Tineretea toamnei* - poeme, Editura Eminescu, 1977, *În freamăt de luceferi* - poeme, Editura Eminescu, 1979, *Semper Poesis* - poeme, Editura Eminescu, 1982, *Din herb moldav răsună lira* - poeme, Editura Albatros, 1985. Este membră a Uniunii Scriitorilor din România.

TE-AM ASCUNS

În cuvinte, din cuvinte am înălțat
Cetăți de taină
Și ți-am ascuns numele
Cu nouă sunete ...

De jur împrejur vuiau
Păduri de versuri
Păzind cetățile noastre de taină
Unde numele tău interzis
Răsuna în voie ...

Ți-am ascuns icoana de martiră
După un zid de cuvinte de dor ...

Te-am ascuns în templul credinței
noastre,

Te-am ascuns în iubirea inimii
noastre,

Te-am ascuns în luceafărul
speranțelor noastre,

Te-am ascuns o jumătate de secol ...
Te-am ascuns ...

Te-am ascuns ...

Înalță-te acum în lumină,
Lasă amintirea,
În cetățile cuvintelor noastre de taină
Frunzele viuesc, viuesc pentru tine
Glorie, glorie,
Numele Tău,
Sfânta mea Basarabie!

PE CÂND RESPIRAM AERUL BASARABIEI

Materna, lăpușneana vie
pe-un deal brăzdat adânc de
trepte trei
și oblic sprijinit de-un colț de cer,
un basm s-a petrecut acolo,
unde-o bunică-zână
din zodii cântătoare
venise-a fi crăiasă
pe fermecate vii,
pe-o falnică pădure cu harfele vrăjite,
spre-a luneca sub simfonii de ierburi.

Îngenuncheam pe pajști
și tâmpla o puneam aproape
de pământ,
priveam de jos în sus.
-La ce te uiți?
mă întreba crăiasa.
-Privesc cum pe deasupra treci,
cum pașii, iarba n-o ating deloc ...
Eu știu ... o zână ești, de-aceia ...

Înmiresmatul aer din zări de paradis
îl respiram cu taine de sfinte năluciri
ivindu-se din nouri, din umbre
mișcătoare
cernute de frunzișuri în șușotiri
domoale

și beam din apa sacră
din răcoros adânc ...

Era ... era un paradis,
și mă-nrudeam cu frunza,
și mă-nrudeam cu roua.

DĂRUIIND, PRIMIND DIN SACRA ȚĂRÂNĂ

Părăsindu-ne vetrele
am luat de-acasă
câte-un pumn de sacră țărână
să ne fie pe viață aproape
și pe mormânt presărată.

Cei ce vin ori se-ntorc
de peste râul despărțitor deocamdată
ne aduc în dar
câte-un minuscul bulgăre
din glia noastră de-acasă.

Pe oriunde ne statornicim
răsare un butuc de viță,
ori un pom
având la rădăcini
o lacrimă și-un strop
din acea țărână de acasă.

Noi ne dăruim între noi
din neuitata glie străbună ...

Din volumul în curs de apariție,
"Sunt Doamna frunzelor de toamnă"

POARTA SUCCESULUI

Cu o experiență de aproape 30 de ani în domeniul finanțării și decontării tranzacțiilor de comerț exterior, BANCOREX este una dintre primele bănci comerciale românești.

Din decembrie 1990, BANCOREX funcționează ca o societate bancară pe acțiuni, cu capital majoritar de stat, îndeplinind funcțiile unei bănci comerciale cu caracter universal.

În prezent, BANCOREX dispune de o rețea formată din peste 40 de sucursale, în București operând 6 sucursale.

De asemenea, BANCOREX își propune deschiderea de noi sucursale și agenții până la sfârșitul acestui an.

BANCOREX dispune de reprezentanțe la New York și Moscova, de o sucursală la Nicosia și participă la capitalul unor societăți bancare din străinătate: Frankfurt-Bucharest Bank AG f/m, Anglo-Romanian Bank Ltd - London, Banque Franco-Roumaine sa - Paris, Banca Italo-Romana s.p.a. Milano, MISR-Romanian Bank sa Cairo, London, Banque Franco-Roumaine sa - Paris, Banca Italo-Romana s.p.a. Milano, MISR-Romanian Bank sa Cairo.

Integrarea în comunitatea financiar-bancară internațională este ilustrată și de calitatea BANCOREX de membru al sistemului internațional de comunicații financiare SWIFT, al Camerei Internaționale de Comerț de la Paris și a organizațiilor VISA INTERNATIONAL, EUROCARD și MASTERCARD.

Bucurându-se de recunoaștere pe plan internațional, BANCOREX este în prezent banca românească cu cea mai mare rețea de corespondenți bancari: peste 1600 bănci corespondente în 150 de țări.

BANCOREX
BANCA ROMÂNĂ DE COMERȚ EXTERIOR SA

Calia Victoriei 22-24,
70012 BUCUREȘTI - ROMÂNIA
Tel.: +40.1-814 73 78, 814 81 82;
Fax: +40.1-312 24 88, 311 27 81, 814 15 88;
Telex: 11 235, 11 783 abnro r
SWIFT: BRCRDE33
E-mail: bancorex@kappa.ro

CEA MAI BUNĂ
BANCA
DIN ROMÂNIA
Euromoney Magazine
Iulie 1997

BANCOREX – *bancherul de care aveți nevoie!*

Istoria în anecdote

Uimitor de paradoxal a fost destinul acestui personaj care se cheamă Lucrețiu Pătrășcanu.

Ca membru al Partidului Comunist din ilegalitate, avocat al cauzelor în care credea profund și sincer, când partidul al cărui membru devotat era, a ajuns să guverneze țara, a rămas atașat de sentimentul patriotismului românesc. Așa se explică și profesiunea sa de credință când ca ministru de Justiție a făcut cunoscuta declarație de la Cluj că "înainte de a fi comunist eu sunt român".

Aceasta n-a fost pe placul sovieticilor, care dominau pe atunci țara, drept pentru care i s-a înscenat un proces care i-a atras pedeapsa capitală. În apărarea sa Lucrețiu Pătrășcanu a devenit din acuzat acuzator, proclamând: "trebuie să stea prost partidul dacă a recurs la condamnarea mea".

*
* *

În componența instanței militare care l-a judecat pe

Pătrășcanu figura și un anume Rudolf Rosman, evreu, îmbrăcat în haine militare cu gradul de maior.

Acesta fusese mai înainte judecător la Curtea de Apel București. Nu era un lucru comun ca un evreu să ajungă magistrat cu rang înalt.

A fost o "judicioasă" alegere a sa în completul de judecată. Ca magistrat civil la Curtea de Apel se bucura de un înalt prestigiu în ce privește competența și inflexibilitatea.

N-a durat mult după

pronunțarea sentinței în contra lui Pătrășcanu și a decedat în urma unui atac cardiac.

*
* *

Amândoi, N. Iorga și A.I. Cuza au făcut politică antisemită. N. Iorga care a revenit la sentimente mai bune este întâmpinat de Cuza care îi reproșează inconsecvența. La care Iorga răspunde: "Ehei, domnule Cuza! Sunt unii oameni care rămân cu vremea și alții care merg cu vremea."

M.R.

Redactor șef: Constantin Radu-Maria
Tehnoredactare computerizată:

Culegere: Marina Zamfir
Corectură: Rodica Ciocoiu
Dalia Aramă
Carla Buruiană
Consultant: Mihai Stratulat

Lumea Românească acum,
Str. Arh. Grigore Cerchez, nr. 16,
cod 71277, sector 1, București,
telefon: 230.69.92; 230.61.14.
fax: 230.76.82.

Rețineți Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET S.A.

Abonamente se fac la oficiile poștale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50034266677 Trezoreria sector 1. Cititorii din străinătate se pot abona prin S.C. RODIPET S.A - P.O. BOX 33-57, FAX 0040-1-222.64.07 SAU 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București-România.

Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.